

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara

Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Az örökbéke illúziója

Amióta az Éden őrzoangyala lángpallossal üti az embert az örök boldogság honából és a miénk közösséget kifejező fogalma nébe az enyém és tied közötti megkülönböztetés lépett, állandó harc és birkózás folyik földi javak bírásáért. Káin husángjával lesújt Abel fejére és azóta valamennyien a gyilkos szton szenvedélynek bélyegét viseljük lelkünkben. A sötét ókorban és még sötétebb kőkorban az eleinte egyéni erőszak már szervezeten jelenik meg a történelemben és a zárt államok kifejlődéséhez vezet. Ezekből lettek az államok, amelyek emberi közössége mindegyikükön békés egymással való szembenézés. Gazdasági vagy társadalmi, hatalmi okok miatt nemzeti okok és ürügyek véres háborukat bontanak ki, a gyengébbet legyőzi az erősebb, aki azáltal még erősebb és hatalmasabb, mások fölött uralkodik, ami sokáig az elemi szinonimája.

A békés korszakok váltakoztak a háború-nagyhatalmak születtek, melyek szövetség-egymással kibomlalták a kiscsökkent, majd szövetségek felbomlásával, kisebb államoknak uralom alatt való egyesítésével újabb hatalmak alakultak, már lehetett válogatni a szövetségekben és létrejött az egyensúlyi rendszer, mely hivatott lett volna biztosítani az emberi élet számára a békét, a fejlődés lehetőségét. Hogy ez a hivatás miként lett az élet vágyává, bizonyítja az a tény, hogy az újabb korszakban mind gyakrabban bontakoztak a háborús veszegek, s minél gyakrabban nyultak a véres elintézés módjához, annál erősebb lett az emberben a béke utáni vágy. Ennek hatása az államok sorsának intézői sem vonhatták magukat, de a megvalósítás felé helytelen irányultak el. Títos és nem titkos, de mindegyikben bonyolult szerződéseken és megállapodásokon nyílt meg a békekeresés és ebben a keresésben egyik fél igyekezett a másikat elcsapni, megtevesztetni. Ez a rendszer végül is a szövetségnyé zavarodott össze, hogy a megvalósuló felek sem ismerték ki magukat.

A német-francia háború után azonban béke lett Európában. Annál inkább folyt az európai államok térfoglalása Európán kívül. Franciaország gyarapította az északafrikai és délnai területeit, az angolok urak lettek Egyiptomban, Oroszország hatalmas területeket hódított a Káspázián és Szibériában, amelyek mélyen megnyultak Kinába is, Németország Kelet- és Nyugat-Afrikában hódított, Belgium megalapította a Kongó szabadállamot. Ázsia és Afrika nagy részének felosztása békés kalózkodás eredménye volt. Közben tovább vonták a hadseregek a katonai állományukat, mert a szövetség értéke attól függött, hogy az illető állam mennyire jelentett katonai erő szempontjából. Béke alkodott, de az állatkerék bekéje, amelynek kerekreice mögött ott leselkednek a vadállatok, az államok lassan, de biztosan haladtak a nábru felé. Aliből kellett gondoskodni, mert a békét a történelem színe előtt senki sem vállalta.

Békemozgalom indult. Legerősebb támogatói a fegyver- és robbantóanyag-gyárosok voltak. A lelkiismeretfurdalás készítette őket, vagy nyelg komolyan vették a béke megmentésének gyvét, nehezen állapítható meg, azonban sokok millióit juttatták a békebarátoknak. A mozgalom szigorúan elhatárolt maradt egy szűk társaság részére, sohasem találta meg a kapcsolatot a tömegekkel és tulságosan megfertőzte a haladás hitének pátoza, semhogy iszán selekedni tudott volna. Amerikából indult ki,

különbéle társaságok és egyesületek alakultak, a svéd dinamitmágnás hatalmas vagyonát a Nobel-alapítványra hagyta, amelynek békédija felségesen jutalmazza meg azt az embert, aki „a legnagyobb szolgálatot tette a nemzetközi testvériség, a meglévő hadseregek korlátozása vagy feloszlata, vagy a békekongresszusok szervezésének és a béke ügyének előrevitele érdekében”. Bernben megnyílt a nemzetközi békeiroda, de a valósággal szemben a mozgalom minden nemes idealizmusa és komoly igyekezete nyomoruságosan összeomlott.

A felszínen minden csillogott és a századforduló olyan hatalmas fellendülést hozott irodalomban, művészetben, tudományos haladásban, találmányokban, hogy az emberiség közelébe látszott Isten országa felé. A humanizmus szellemi közössége diadamaszkodni látszott mindenben. Nagy és élő művészet született, a naturalizmus és az impresszionizmus, nagy költők, kritikusok és filozófusok jöttek, akik akkor is, ha dekadenseknek tartották magukat, mint Poe és Baudelaire, akkor is, ha pesszimisták voltak és átéreztek a kor feszültségét, mint Strindberg és Nietzsche, akkor is, ha metafizikusok voltak, mint Bergson, vagy támadók és a maguk korának ellenségei, mint Wagner: a nyugati szellem hatalmas és mámorító összhangját teremtették meg. A tudomány forradalmi gyorsasággal haladt előre és a mult összeomló tantételeim keresztül a reális tapasztalatokat a szenvedő emberiség reális hasznára igyekezett fordítani. Pasteur, Virchow, Koch és a többiek tanai súlyos veszedelmektől szabadították meg az emberiséget. Olyan technikai lehetőségeket teremtettek a segítséghez és a társadalmi fejlődéshez, amelyet a leghatártalanabb derültség sem tudott elképzelné.

Kultúra és műveltség közszükségleti cikkek lettek, amelyekre a tömegek rávetették magukat. Az olcsó kulturális lehetőségek utáni vágy sok álművészetet, áldumányt dobott a piacra. A lexikon és az illusztrált díszalbum tömegcikk lett, amely mindenkihez közelebb hozta a multat. A közlekedési eszközök fejlődése, a fényképezés, a film kézzelfogható közelségbe hozták a távoli világokat. Agyondiszították mindent és eltorzították a használati tárgyakat is. A főzőkanáltól a házak orozatáig minden ünnepi és fantasztikus dísz kapott. Az emberek képeslapokat küldtek egymásnak és emlékeket gyűjtöttek. Szórakoztatták őket az újfajta mesterséges örömök. Általában olyan előkészületeket tettek a huszadik század fogadására, mint valami nagy ünnepre. A kulisszák mögött véres komolysággal folyt a játék. A nyomoruság itt

volt, de hittek a civilizáció mindent megtisztító ösztönében, mely majd eltávolítja tőlük a keserű kelyhet. Apáink, ifjuságunk tiszteltemlő, gérokkos, bajszos védelmezői, tele voltak illúziókkal. A szocialisták hittek a világforradalomban és a munkásság egységében, a tőkésék hittek gazdasági evangéliumuk hibátlan tökéletességében, a politikusok hittek az imperialista világhatalmak áldásos működésében, a hatalom egyensúlyában és az európai összhangban. És a tömeg? A tömeg kezdett hinni a világbéke örökévalóságában.

Hogyne hitt volna, amikor — most éppen negyven esztendeje — Hágában komoly urak a világ minden részéből összeültek a világbéke biztosításának módozatairól tárgyalni. Hogyne bíztak volna a sikerben, mikor az értekezletet a minden oroszok fehér cája, az akkor még fiatal II. Miklós, hívta össze? Egy mérhetetlen nagy birodalom teljhatalmu ura nem vállalt szerepet komolytalan játékokban! Az értekezletet a béke minden őszinte barátja boldogan üdvözölte és akikben vérmesebben lüktetett a remény, már látták, a kaszárnyákból iskolák és kórházak lesznek és az egész világ minden népe igaz testvérként ölelkezik össze. Miklós cár révült mosollyal, mintha ő is a megvalósuló örökbéke képeiben gyönyörködne, simogatta ápolat szőke szakállát és égszínkék szemei egy gyermek ártatlan tekintetével néztek a jövőbe. A jövőbe, melynek méhében már vajdott az orosz-japán háború, a gyilkos sortűz a téli palota előtt, ahol százzámra haltak mártírhalált Gapon pópá munkái, a balkáni háborúk: 1914. nagy nevei már megjelentek a színlapon és viselőik csak végszóra vártak, hogy kiléphessenek a színpadra; Lenín árnyéka már ott sötélt Oroszország fölött, véres szellemek izzották az érzékeny lelkületű emberek képzeletét, Miklós cár előtt is felrélett egy borus hajnal, melyen megöregedve, egy szibériai pince mélyén utóljára látja családtagjait és soha többé nem látja felbukkanni a napot... Közben folytak a tanácskozások Hágában az örökbéke megvalósítása érdekében és a sok szó eredménye az lett, hogy fokozódott a háborus hangulat. Most negyven éve.

Most negyven esztendeje és milyen messze sodródott az emberiség a békétől! Japánok, kínaiak, oroszok, mandzsuk között hosszú hónapok óta folyik a véres harc, a világ összes népei állig fegyverben vannak, a nemzetközi létkör telített feszültséggel, a legjámborabb lelkek sem mernek gondolni az örökbéke és boldogok lennének, ha biztosítottak látnák a békét a legkelebbi hetekre. A világbéke megalapozásának évfordulója helyett szomorúan emlékezünk az első világbéke-értekezletre, mely ma nem egyéb dátumnál. Semmitmondó dátum. Elfagyott és semmivé lett remények szomorú évfordulója.

Teljesen felborult a távolkeleti helyzet

Anglia csak a kilenchtalmi egyezményt aláíró államokkal együtt akar tárgyalni Japánnal

Az angol-japán viszonyban rendkívül fontos fordulatot jelent az a jegyzék, amelyet Craigie tokiói angol nagykövét tegnap Kato meghatalmazott miniszternek átnyújtott. A brit kormány jegyzékében arra a megállapításra jutott, hogy minden tárgyalás a tiencsini gazdasági, pénzügyi és valutáris kérdésekben mindaddig érvénytelen, amíg az csak Japánra és Nagybritanniára vonatkozik, mert Anglia ragaszkodik ahhoz, hogy a kilenchtalmi egyezmény alapján érdekelt államokat is bevonják a tárgyalásokba, miután ezeknek az államoknak jogos érdekeit is meg kell védelmezni.

A jegyzék átvétele után Kato meghatalmazott miniszter Arita külügyminiszterhez ment, aki később Hiranuma miniszterelnöknek tett jelentést. A miniszterelnök a történetek után lemondott arról, hogy szabadságra menjen és nyomban kihallgatásra jelentkezett a császárnál. A Japánnak átnyújtott angol jegyzék ugy Newyorkban, mint Párisban óriási feltűnést keltett. Jólértesült diplomáciai körök azon a véleményen vannak, hogy az angol tárgyalások folytatására aligha kerül ezek után sor.

senek az európai hegemoniát, sem azt, barátai közül bármelyiket is megcsönkít-

A "Epoqueben Kerillys így ír: Hitler vezencellár csak a tényeknek hisz és nem a kárk. Egy olyan tény pedig, amely elhatárolhatósággal bír, nyomban kiváltja a szövetséges kölcsönös kötelezettségeit. Franciaország, Anglia, Lengyelország, Törökország és semmi esetre sem írnak alá majd külföldi Ha Németország és Olaszország bizonyságában, hogy harcolniok kell az egész világot számolniok kell azzal is, hogy az ellenfeleket nem szüntethetik meg akkor, a nekik jól esik és nem ajánlhatnak béke országoknak, hogy másokat összeűzősítsa tehát bizonyosak lesznek abban, hogy a szükség kell harcolniok, talán habozni a végzetes jel megadásánál.

ISZÉLENKÜLT A DIPLOMACIAI TEVEKENYSÉG

Nemzetközi politika ügyeiben továbbra is diplomáciai tanácskozások folynak. Beck külügyminiszter, mint Varsóból jelentik, a kihallgatáson fogadta a varsói angol és török nagyköveteket, majd a svéd újságírókat folytatott eszmecsere. Ankarából érkező hírek szerint a török külügyminiszter a varsói angol nagykövettel folytatott megbeszélést. Londonban úgy tudják, hogy Halifax a londoni török nagykövettel az utóbbi két alkalommal folytatott tanácsko-

zások londoni körökben hangsúlyozták, hogy a londoni angol nagykövét azért küldték Salzburgba, hogy megtekintse a motorversenyen résztvevő angol versenyzőket, a megállapítással meg akarják előzni az angol nagykövét új-jához esetleg fűződő kapcsolatok.

Az "Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

PIUS PÁPA: NE VESZITSÜK EL A REMÉNYÜNKET

A "L'Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

A "L'Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

A "L'Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

INTERPARLAMENTÁRIS UNIÓ FELHÍVÁSA

Az "Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

Tilea londoni követet Bukarestbe hozta az angol kormány, hogy segítsen a román segélynyújtási egyezményt

Az "Osservatore Romano" a nemzetközi helyzetet vizsgálva, különös tekintettel a danzigi kérdésre Németország és Lengyelország közötti feszültségre. A lap felhívja a felelős feleket, mérlegeljék a konfliktus súlyosságát és rámutat arra, hogy a béke érdekében kell győzedelmeskednie, mert ha ez nem történne meg, úgy beláthatatlanul tragikus következményei lehetnek az ügynek.

Amikor BOSCH gyártmányokat vásárol, öt évtized tapasztalatait veszi meg

Mindig, amikor egy új sorozat Bosch gyújtógyertyát, gyújtómágnest, indukciós-tekercset, vagy egy híres Bosch fényszórót vásárol tökéletesen biztos lehet arról, hogy a legjobb gyártmányt kapja. — A legjobban léptett szakmunkások két generációja, a legmodernebb gyártási berendezések, hatalmas kísérleti laboratóriumok. Mindezek garantálják, hogy a „legjobból is jobbat” vásárolt. Kérjen mindig kifejezetten Bosch gyártmányt.

LEONIDA & Co. Bucuresti és Fiókjai
Kapható az ország összes szaküzleteiben

Csáky magyar külügyminiszter elutazott Rómából

Francia lap értesülése szerint nem valószínű, hogy Németország követeli a magyar politika megváltoztatását

Rómából jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter szombaton délelőtt elutazott Rómából azon a repülőgépen, amelyet az olasz kormány bocsátott rendelkezésére. A külügyminiszter Olaszország északi részének egyik helységében leszállt, ahol hétfőig időzik és onnan visszatér Budapestre. Csáky gróf római tartózkodása alatt Ciano gróf olasz külügyminiszterrel tárgyal, majd vele együtt felkereste Mussolini miniszterelnököt, akinél rövid ideig tartózkodott. Az olasz sajtó nagy cikkében foglalkozik a magyar külügyminiszter olaszországi útjával, hasonlóképpen a francia sajtó is.

A "Le Temps" vezércikkében foglalkozik a magyar kérdéssel és azt írja, hogy a danzigi elvételnek nem szabad eltéríteniük a figyelmet a Duna vidékén történő eseményekről sem. A német nyomás Magyarországra fokozódik és komoly gondot okoz mindennél, mert attól tartanak, hogy a politikai egység — felbillen a kontinensnek ezen a részén.

A lap kiemeli a magyar nacionalisták ellenállását a német nyomással szemben, bár földrajzi szempontból Magyarország teljesen a tengelyállamok hatása alatt áll és kénytelen ezen országok gazdasági és politikai nyomását elszenvedni. Felelős magyar körök nagyon jól tudják, hogy érdekeik hol részesülnek leginkább védelemben és ellenállnak annak az áramlatnak, amely el akarja sodorni az országot. A helyzet rendkívül nehéz, különösen Németországgal szemben, mert Berlin bizonyára olyan ígéretekkel halmozza el Magyarországot, amelyeknek nehéz ellenállni és nehéz a lakosságot meggyőzni arról, hogy mindent megnyerhetnek, ha sorsukat összekötik Nagynémetország sorsával.

Nem valószínű, hogy a birodalom részéről erőszakos módszert alkalmaznának egy

budapesti nemzeti szocialista kormány megalkotására,

hogy ennek segítségével a politikai nyomást még jobban fokozzák Magyarországgal szemben. Németországnak más, kevésbé támadó jellegű eszközök is állanak rendelkezésére és hogyha ezek eltévesztenék hatásukat a magyar kormánynál, csak ebben az esetben várható a birodalom politikájának megváltoztatása.

Az angol és francia lapok a német részről kiadott cáfolat dacára is fenntartják azt a hírt, hogy Csáky magyar külügyminiszter látogatást tett Hitler kancellárnál. A lapok megállapítása szerint

Hitler kancellár huszonkét pontból álló szövetségi szerződést nyújtott át a magyar külügyminiszternek.

A berlini német lapok most újabb cáfolatot közölnek és hangsúlyozzák, hogy a magyar külügyminiszter németországi tartózkodásához fűződő valamennyi kombináció nem egyéb kitalálásnál, amellyel csak kemény próbára akarják tenni a közvélemény idegzetét.

Ötszáz repülőgép vett részt a moszkvai légi ünnepségen

Az angol-francia katonai bizottság, valamint a szovjet kormány tagjai tegnap résztvettek egy demonstratív légi felvonuláson, amelyen 500 polgári és katonai repülőgép vett részt. Ez alkalommal avatták fel a Moszkva mellett levő tusinói repülőteret. A légi felvonulást másfél millió ember nézte végig. Az ünnepségre való tekintettel a katonai bizottság tegnap nem dolgozott.

Régi cseh politikusok képeit csempészték az új cseh bélyegekre

Bevonták és megsemmisítették a gyűjtők szempontjából ritka bélyegeket

Pozsonyból jelentik: A cseh-morva védnökség területén újabban kibocsátott postabélyegeket váratlanul bevonták. Megállapították ugyanis, hogy az 50 filléres bélyeg rajzában a régi cseh határ képe van elrejtve, a kép balsarkában pedig Masaryk, egykori csehszlovák köztársasági elnök képe, amint tekint Karstein várára. A vár lábánál viszont Benes, Kramarz és Svehla cseh politikusok képe rejtőzik. A

bevont bélyegek iránt bélyeggyűjtő körökben igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Hasonló eset a politikai, illetve a bélyegek történetében akkor fordult elő, amikor Szerbiában Obrenovics Sándor szerb uralkodó meggyilkolása után Karagyorgyevics Péter trónralépése alkalmából az új király képevel ellátott bélyegeket készíttettek. Ezeknek a hátlapjára Obrenovics Sándor halotti maszkját csempészték.

Igy él a székely nép

Gyergyóujfalu augusztus hó. A székely körvasuton, gyorsan váltakozó hegyek és völgyek között rohan velünk a vonat. Nem győzünk a táj szépségeiben gyönyörködni. Egyfelől magas sziklák, másfelől pedig a Maros szégyelmenes kanyargó medre kísérik vonatunkat. Szorgalmas székelyek serényen dolgoznak, nem válogatva a munka között. Egyformán elvégzik a nehéz gyári munkát, vagy a még nehezebb erdőjárást, mert éppen ilyenkor van a kaszálás. A gyergyói székely augusztus hónapban az erdőt járja. Felélesze és gyermekei pedig az aratást végzik. A határban mindenfelé asszonyok aratnak, alig felseperedett gyermekeik pedig a markot szedik. Szükség van a munkás kézre, ezért korán befogják őket.

Gyergyóvidék székhelye Gyergyószentmiklós. Az egész vidéknek az ütőere. Itt bonyolódik le a vasúti forgalom és szállítás. A város közvetlen közelében falukoszeru terül el. Gyergyóujfalu, Kilyénfalva, Gyergyóalfalu, Gyergyócsomafalva, Vasláb és Szerhegy szinte egyforma távolságban fekszenek Szentmiklóstól és úgy veszik körül a várost, mint egy valóságos koszoru. Beérkeztünk a gyergyószentmiklósi állomásra. Leelhelyedünk a vonatról és kocsit íránt érdeklődünk, amely kivisz bennünket Gyergyóujfaluba. Két székely gyermek hozzánk szegődik és illedelmesen megkérdezik, segíthetnek-e a csomagoknál. A nagyobbacska megragadja a két legnagyobb bórondót és már viszi is a kocsihoz, amelynek bakkján középkorú székelyférfi ül. Hamarosan megegyeztünk és indultunk ki Szentmiklósról. A székelygyermeknek öt leít adtam.

— Várok még két leít — mondja szinte bocsánatkérően. Nem kérte, csak várta és én odaadtam neki még két leít.

Rozstáblák között visz bennünket a kocsi. Itt közelebről, megfigyeltem az arató asszonyokat. Feküvön széles karimájú kalap, kezükben pedig szaporán cseng a sarló, amellyel az aratást végzik. Kéthárom gyermek a markot szedik, a legkisebbik pedig a kalangyák fővében az árnyékban hűsül és játékos. A határban amerre elhalad velünk a kocsi és később, amikor a faluba beérkeztünk, az emberek: Dicsértessék a Jézus Krisztus! köszöntéssel üdvözölnek bennünket.

Áthaladva Kilyénfalván már messziről fel-tűnik az ujfalu emelete, katolikus elemi iskola. Beljebb a községben pedig a templom, a környező paplakkal. Nem messze a felekezeti iskolától van az állami elemi iskola, bár Gyergyóujfaluban csak székely magyarok laknak. A mai kormányzatra vár a feladat, hogy az eddigi téves iskolapolitikát, mely csökkenteni akarta a felekezeti iskola tanulóinak számát, az igazságosság és a megértés síkjára terelje. A felekezeti iskola hivatott arra, hogy felnevelje a székely gyermeket, hogy amikor aztán ezek a gyermekek felséperednek, bátran odaállhassuk őket a romániai magyar társadalom munkás tagjai-nak sorába.

Az ujfalusiak még mai napig sem tudják elfelejteni Gáspár János, volt plébános esetét, akit 1932 február havában, farsang idején álarcos rablók támadtak meg. A vakmerő betörőket, akik a kora esti órákban fegyveresen behatoltak a falu volt plébánosának házába, még ugyanazon éjszakán egy szállig elcsépték. A falu közvéleményét alaposan felkavarta az eset, mert a leleplezett betörőkről külsőt, hogy ujfalusiak. A vizsgálat során az is csakhamar kiderült, hogy az álarcokat az egyik helybeli cipézmesternél csináltatták. Azóta már hét év telt el és a legények leülték büntetésüket. Ma már csak mint kellemetlen kalandra gondolnak vissza, amely könnyen balul tihetett volna ki számukra és pedig azért, mert amikor azon a nevezetes farsangi estén behatoltak a plébános lakásába, a hatalmas természetű Gáspár János nem ijedt meg, hanem felkapott egy székét és azzal rontott a betolakodókra. Ijedtségében az egyik támadónak a kezében elsült a fegyver, ez azonban szerencsére nem találta el a plébánost. Ki tudja mi lett volna, ha történetesen szomorubban végződik a rosszul sikerült betörés.

Gáspár János azóta nyugalomba vonult és helyét a háromszékmezei ezármású Rácz Vince plébános foglalta el. A volt plébános nyugalombavonulásának és az új lelkész kinevezésének igen érdekes közbevetett epizódja is volt. Akkoriban egy ízben mint püspöki titkár itt járt a faluban Márton Aron, Erdély jelenlegi püspöke. Az ujfalusiak küldöttségileg keresték fel Márton Aron akkori püspöki titkár, akinek felajánlották a gyergyóujfalui paróchia vezetését. Márton Aron, megköszönte a hívek bizalmát és határozatlan ragaszkodását, de szerényen elhárította magától a felajánlott tisztséget. Azóta Márton Aron püspöki titkár úrból nagyhatalmu úr lett, ebben az évben foglalta el az erdélyi püs-

pöki széket. Még ma is örökmönnyekkel a szemükben emlegetik az ujfalusi hívek, hogy a püspök úr éveikkel ezelőtt „majdnem” plébánosuk lett. De ugyanígy örvendezik az egész Székelyföld népe, mert saját fiát látta felemelkedni a magas egyházi méltóságba.

Hogy emlékszik-e még Márton Aron püspök úr az ujfalusiak ajánlatára? Természetesen. Néhány héttel ezelőtt a templom előtt felállított hősök emlékművének felszentelési ünnepségére lejött Gyergyóujfaluba, ahol maga szentelte fel a hívek áldozatkészségéből a világháboruban elesett székely hősök emlékére emelt művészi kivitelű oszlopot.

— Ha akkor elfogadtam volna a kedves ujfalusi híveim ajánlatát — mondotta a püspök, — nem lenne ennyi ősz hajszál a fejemben.

Egyik este borvizes székely állott meg szekerevel a ház előtt, amelyben lakom. A házbéliek nagy sietve irtes üvegeket szednek elő. Magam is kimentem a szekérhez. Fiatal székely legény szedegette le a teli üvegeket a „kóboros” szekérről. Kérdésemmel elmondta, hogy három nappal ezelőtt indult el Szászhegyről Kászónba és onnan hozza a borvizet, a melyet aztán a közbeeső falvakban elad. Ötszáz üveg borvizet volt a szekeren. Egy-két üveg után két leít keres, így az oda-vissza utazás közben eltöltött öt nap alatt megkeres ezer leít, ami napi kétszáz leít átlagnak felel meg. Igénytelenségében ez alatt az öt nap alatt szalonán és kényeren él. Az egyik borvizel, a másik fa, vagy deszkaszállítással keresi meg a kényerét. A közeli kőbányákban pedig kora tavasz óta dolgoznak. Meglepo ügyességgel fejtik le a követ, majd egy csoport kisebb darabokra tördeli, míg néhányan közülük egy-két vésővel és vágóval végső formába önti. A közeli kőbirtokossági kőbánya brassói rendelésre dolgozik, ahova többszáz vagon burkolatkövet szállítanak.

A székely embernek nincsen megállása. Amíg az alföldi a termés betakarítása után pihenéssel tölti a telet, addig a székelyek egész éven keresztül megállás nélkül jönnek-mennek, munkálkodnak. Alig fejezi be a termés betakarítását, indul ki az erdőre, ahonnan fát szállít be, vagy pedig a nyár folyamán lekaszált és ott fent kalyibákba elrakott szénát hordja haza. Ezt a munkát ősszel nem tudja elvégezni, mert szekérrel lehetetlenség a hegyek között jár-kálni és oda-felférközni. Így nem marad más hátra, mint a tél folyamán felrándulni a hegyekbe és száznál lefordani az ott felhalmozott szénát. Nehezen keresi meg a kényerét, de leküzd minden bajt, nehézséget és kikeresi a családja megélhetéséhez szükséges anyagiakat.

A legjellegzetesebb vonása Gyergyónak és itt Gyergyóujfalun a községnek az ugynevezett „kepézés”. Ezt az ősrégi szokást egész Gyergyóban csak ebben a községben őrizték meg. A községben a lelkész és a kántorok eltartásáról maguk a hívek gondoskodnak. Így van ez itt is. Ebbéli kötelezettségüknek az ujfalusiak eredeti módon tesznek eleget. Amikor a termés már betakarították a gazdákat, a termésnek bizonyos hányadát a papnak és a kántornak viszik. Hogy ki mennyit ad, azt előre meghatározzák, így nem történik meg soha, hogy valakit erején túl terheljenek meg. Van aki két „kalangyát”, három kalangyát, vagy négy kalangyát ad. A kalangya nálunk a keresztekbe rakott búzának felel meg. Egy-egy kalangyában összesen huszonöt kéve van. A gazdák nem a már kicsépelet rozstot, vagy árpát hozzák, hanem a kalászból levő, de már learatott termést. A főértéket a rozs képezi, úgy hogy ha valakinek nincsen elegendő rozsa, árpával pótolhatja azt, azonban egy rész rozstot két rész árpával kell pó-

Mit ír a világ legkomolyabb folyóirata a GASTRO-D. kiadványáról

A Medizinische Wochenschrift című hírvévesi orvosi folyóirat 1935. évfolyam 6. számában hosszabb értekezés számol a róla a rendkívüli eredményekről, amely nemrég felfedezett, de már világhírű új amerikai gyógyszerrel, a GASTRO-D. zett kísérletek folyamán a Pelikangasse Childis Spitalban (amely tulajdonképpen Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézeté). A szobanforgó cikk közlése szerint a világhírű intézetben is megállapított GASTRO-D. kiváló gyógyhatását gyomormáj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletek sok beszámolója szerint a GASTRO-D. vüli hatásának a titka abban rejlik, hogy kémiai vegyületek tartalmaz, amely vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatást és az egész emberi organizmust szabályoz. A GASTRO-D. kapható gyógyszer és drogeriákban, vagy megrendelhető utánvét mellett Császár E. gyógyszer-Bucuresti, Calea Victoriei 124.

tolni. A pap és a kántor a behordott életraktározzák és szeptember hónapban kicsi megtörténi az is, hogy a plébános megrö egy-egy gazdától nem fogadja el a kepet. Az gazda számára ez jelenti a legnagyobb szeg megvan az az áldás eredménye, hogy gazdálkodó a jövőben igyekszik elkerülni olyan cselekedetet, vagy viselkedést, amiért nos megtagadná a kepe elfogadását.

Hajnalhasadáskor megkondulnak a harkepés kezdetét jelezve és ilyenkor megin székerek, amelyek először a plébános udvar tanak be, ott lerakják a megfelelő mennyiség mest, majd onnan a kántor udvarába meitt is leröjják kötelezettségüket. A plébános kepe hiánytalan beszoálltatását a megye lenörzi, míg tul az ellenörzést maga a kántor megtörténi, hogy a székerek nem egymás közelek és egyik-másik gazdálkodó kézik. megkondulnak a templom harangjai, amelye hogy a kepézés megállott és sietésre ösztöi késlekedőket. A nép maga ilyenkor tréfásan mondani, hogy igyekezni kell, mert éhes a

Ilyenkor kepézés idején mondogatják lusiak: Be szívesen hordtuk volna a kepet A pök úrnak is, ha plébánosunk lett volna.

A székely nép lelke tele van derével. Eg humorát, amellyel szinte már közmondás szöfukarsága párusul, sohasem vesztí el. rá bármilyen kárhoz, vagy az élet vihára m erős legyen is, mindig talpra áll, újból ö magát és újra kezdi. Vannak szociális i Ezeknek legsúlyosabb válfaja a városokba székely leányok sorsa. Megfelelő irányítás ban olyan útra terelődik életük, amely soha zet jóra. Ezt láttam itt Gyergyóujfaluban, az elmúlt vasárnap egy tizenöt éves zsendős vittek ki a temetőbe. Tizenöt éves korában került, ahonnan „megszégyenítve” jutott v lujába. Visszakerülve övéi és ismerősei kö vele megessett szeggyent nem bírta kihevert inkább az életet dobta el magától. Életük a munka, sokszor aztán az élet kiméltelenti végig rajtuk. Fiu az apától veszi át a fejt és ott folytatja azt, ahol ő elhagyta. Gyerkely magyar népe szorgalmas és igyekvő, i nem mindegyiknek egyre gyarapodó kis g van. Az emberek nyitlanszívek, de mindenkin ben óvatcsak. Így nem érheti őket kellemet lepetés.

Kovács G.

A DZSUNGEL TITKA

A Déli Hírlap új regénye

A Kelet sejtelmes és titokzatos világába vezető az olvasót új regényünk, de eseményének szálai Angliáról nyúlnak. Egy gyönyörű fiatal ladryról szól a történet, akit csaknem véleánye szemeláttára elrabolnak szüleinek kastélyából és Indiába viszik, ahol az egyik radzsa hároméves adják el. A leányba beleszeret a radzsa európai nevelésű fia és elhatározza, hogy kimentí a három rabszolgából. Közben kétségbeesett szülei mindenfelé keresik, véleánye elkeseredésében világra megy és a véletlen egy barátja kíséretében Indiába vezető. Itt meg is látja menyasszonyát, de a véletlenek szerencsétlen összetalálkozása folytán azt hiszi, hogy menyasszonya hűtlen lett hozzá. Ezen kalandon és veszélyen keresztül

ismét egymásra talál, a félreértések zódnak és boldogan borulnak egymás közé. Amíg azonban eljutnak idáig, a Kelet den színpompájával, titokzatos szokás radzsák mérhetetlen hatalmával ismerked az olvasó. A dzsungel feltárja titkait, i jelenetek változtatják egymást, léleketel pereg a eszelekmény, emberek és állatok elevededik meg előttünk és mindent bear szerelem aranyos sugarra. Új regényünk csütörtökön, az e hó 24-én megjelenő sz ban kezdjük meg és minden új előfizető szeptember elsejétől előfizet, augusztus ingyen kapja a lapot, hogy a regényt tel szében élvezhesse.

Danzig, a lelki kérdés

Lengyelország volt elsősorban az, amely Danzig megtartását önmaga számára nehezzé tette. Ha annak idején nem merültek volna el az émet barátságban és ennek folyományaként nem nehezítették volna meg a népszövetségi főbíró helyzetét, ha a szabad választásokat lehetővé tették volna, akkor a danzigi szenátus nemsem volna teljesen a Birodalomhoz való csatlakozás mellett és a danzigi alkotmány nem vált volna holt papírrá. A lengyelek számára a legfontosabb szenátusi választás olyan népszavazás volt, mint amilyent Schuschnigg 1938. március 12-én tervezett, de a lengyel kormány a németekkel való baráti viszony fenntartása miatt nem fogta fel a kérdést, hanem hagyta, hogy Danzig a Birodalom kirendeltségévé legyen.

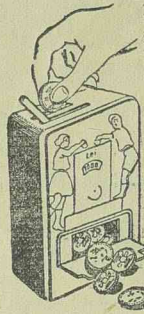
Ma halljuk azt, hogy Danzig tüdije Lengyelországnak, mások szerint a torka, amellyel a németek kiált, de nem beszélnek arról, hogy annak idején miért hagyták ezt a torkot befogni? Már azóta változott csak meg a lengyel külpolitika, a változás hozta magával azt, hogy a lengyel kirendeltség célja és jelszava Danzig lett. Ezzel a külpolitikával Lengyelország egyúttal le is kötötte magát amellel, hogy sorsát Danzig sorsával fűzte. Ha folytatták volna a korábbi politikát és Danzig jelentőségét lecsökkentve, a hatalmas szomszéd mellett megmaradtak volna akkor a szabadváros hovatartozásának kérdése gazdasági síkon maradt volna. Ma azonban létező a kérdés: a lengyel nép lelki húrjai erre hontra vannak kifeszítve. Ha Danzig elesik, a feszültség fokozott elszántság omlik össze, éppen úgy, mint ahogy Eger nem egy földrajzi pont volt, hanem egy népi szimbólum, az Eger eleste után összeomlott a cseh ellenállás képessége. Ugyanez a helyzet Danziggal. Ezt a lengyel kormány nagyon jól tudja és ha ennek okát is hónapokon át kitartott Danzig népszövetségi statutuma mellett, akkor számolnia kellett azzal is, hogy Danzigért harcolnia kell.

Erre a lelki feszültségre épül a danzigi statusquo kérdése. Minden más csak másodrendű. Az az, hogy torka, vagy tüdije Danzig Lengyelországnak, hogy a Visztula torkolatát megtartják-e? Katonailag sem bír jelentőséggel Danzig bekebelezése, hiszen Németország már gondoskodott arról, hogy szükség esetén 1500 kilométeres vonalon támadhassa meg Lengyelországot, tehát ötször olyan hosszú sávon, mint a francia Franciaországtól elválasztja.

De az ellenállásra fokozott és a hajthatóság lelki állapotára beállított Lengyelország főnök új helyzete, a kedvező katonai helyzetet is többet jelent Németország számára. A lengyel nép abba a vis inertiaebe eshetik, amelyben Danzig sokkal többet és nagyobbab eltűnt. Lloyd George, a világháború tapasztalt diplomátája, a danzigi kérdéssel kapcsolatban írta, hogy a diplomáciában nincsen végcél, hanem egy út azért ér el egy állam, hogy további célját elérje. Nyilvánvaló, hogy német lelki feszültség létezik Danzig elérésére. Német szempontból a másodrendűvé vált, hogy Danzig húsz év előtt a Birodalom része volt és hogy Danzigban jószerint németek élnek. Ezekkel szemben a főszempont az lett, hogy a célt el kell érni, különben összeomlik a hit a további célok elérhetőségében. Kétségtelen, hogy a lengyel diplomácia hírből de facto a birodalom kormánya benn van Danzigban, amelynek szenátusa Berlinből kap utasításokat és így a cél „csaknem” el van érve. Ez a „csaknem” pedig egy deklaráció minőségű. Ezt tudva, sőt ezt elősegítve, Lengyelország mégis több a danzigi kérdést létkérdéssé, annálhogy elengedhetetlen feltételének mondotta ki és így önmaga idézte elő, hogy a danzigi kérdés testének olyan érzékeny pontjává vált, amelynek megsebezése kihat egész valójára.

Kellemes pénzmegtakarítás!

Nagyon sok felfedezés, nagyon sok találmány a pusztá véletlennek tudható be. Ezzel a kazettával fedezték fel a kellemesegyek és szükségletek összes titkait. Hála egy új találmánynak: Új automatikus kazettát hoztak forgalomba, amelynek, az az előnye, hogy mindig nem nyitható ki, amíg Lei 1.000 nincsen benne összegyűltve. Minden behúzott 10 lejes pénzdárabot egy speciális tabella jegyez fel és ön minden percben tudhatja az összegyűlt teljes összeget. Ez a gyűjtési módozat a végtelenségig megismételhető.

- A KAZETTA megfizeti a házért.
- A KAZETTA megfizeti a rádiót.
- A KAZETTA megfizeti a telefont.
- A KAZETTA megfizeti a villany-és vízszámlát.
- A KAZETTA végeredményben mindent megfizet, anélkül hogy Önnek a férjét vagy azületek pénzkérésével zavarni kellene.
- A KAZETTA pótolja a hosszantó pénzügyi az élvezetes és észrevétlen gyűjtéssel.
- A KAZETTA a kellemes gyűjtésnek a megneve, amely csak 10 lejt von el Öntől.
- A KAZETTA Lei 1.000 ad Önnek számtalan esetben.

Hogy a kazetta mindenki részére elérhető legyen, darabja csak 100 leibe kerül. Rendelések egy levelezési lappal azonosítót fel M. E. M. KESTENBÁND vezérelő-képviselője címére, BUCUREȘTI, I. STR. ȘELARI No. 9, amely a szállítását az egész ország részére 100 lejt utánvét mellett, plusz 30 lejt csomagolási és szállítási költségért intézi.

Rom. Kir. Szabadalom 26.569 szám.

Geraldine királyné rövid uralkodásának szomorú története

Rövidesen megjelennek a volt albán főudvarmesternő naplójegyzetei amelyek megvilágítják a balkáni tragédiát.

Másfél évvel ezelőtt, amikor Zog király és gróf Apponyi Geraldine házassága a nyilvánosság elé került, a romantikus szerelemről, mint valóságos regényről beszéltek az emberek. A szerelem s a királyi házasság körülményei sejtették, hogy valamikor majd regényírók foglalkoznak a kis magyar grófkisasszony és a „mesebeli herceg” életével. Alig mult el pár hónap, a királyságnak vége lett és a fiatal királyné követte a királyt önkéntes száműzetésébe. A szerelmi regényhez még romantikusabb fejtegetéseket írt az élet s így kézenfekvő volt, hogy

filmeselek és regényírók serege kereste fel az uralkodót és feleségét.

Egyelőre csak Szinyey-Merse Félixné, az albán királyi palota volt udvarmesternője kapott engedélyt Zog királytól naplójegyzeteinek kiadására. Az előkelő magyar társaságbeli úriasszony most érkezett vissza Londonból, ahol

a világhírű Hutchinsonson kiadócéggel állapodott meg naplójából írt könyvének kiadására.

Már meg is van a könyv címe: „Tíz év, tíz hónap, tíz nap, avagy Geraldine királyné tragikus élete”. A londoni cég óriási üzletet remél a könyvtől és már szeptemberre piacra is hozza a bizonyára sokakat érdeklő regényt.

EGY ÉRDEKES NAPLÓ

Szinyey-Merse Félixné Geraldine királynéval rokoni kapcsolatai révén 1938 decemberében került az albán királyi udvarhoz Feladata a királyi udvar megszervezése volt, mert a király eddig mint nőlen ember reprezentált. Szinyey-Merse Félixné, a hat nyelvet beszélő, világot beutazott magyar úriasszony

mint udvarmesternő közvetlen közelről szemlélte azokat az eseményeket, amelyek az utolsó hónapokban bekövetkeztek.

Ismerte Geraldine királyné leányságának utolsó éveit, mellette volt uralkodása alatt és elkísérte menekülő útján is. A hallatlanul nagy kulturájú úriasszony nyitott szemmel figyelte a körülötte zajló eseményeket és állásánál fogva módjában volt mindent hallani, látni és meg tudni, ami az udvarban történt.

Esténként, amikor visszatért szobájába, elővette naplóját, amelybe mindent részletesen feljegyzett. Jól ismerte a volt albán királynét, hiszen annak már leánykorában jó barátja volt. Geraldine sokszor őszintén megnyilatkozott előtte.

„A POLITIZÁLÁST MESSZE ELKERÜLTÉM”

Londonból való visszatérése után alkalmunk volt beszélgetni Szinyey-Merse Félixnével. Igen érdekes, kifejező arcú asszony, akinek egész lényéből sugárzik az intelligencia.

— Most kötöttem le a könyvemet Londonban, — mondja. — Kitadóm sokat remél a könyvtől. Én is hiszem, az ilyen regény történet az egész világot érdekli. Mint a tiranai ház udvarmesternője,

egészen közelről szemléltem Zog király és Geraldine királyné életét

s így azt hiszem, hogy sok minden olyat írtam meg könyvemben, ami eddig még nem kerülhetett nyilvánosságra. Persze a politizálást messze elkerültem, semilyen oldalról sem akartam kritikát gyakorolni, mert ez a történelemre tartozik. Én csak egy regényt írtam meg úgy, ahogy az lejártszódot az életben.

— Melyek a regény legérdekesebb részletei?

— Erre én magam sem tudok biztosan felelni. Amny bizonyos, hogy akik a könyvet még kéziratban olvasták, nem tudták letenni. Nem a magam dicsegetésére mondom, mert a valóságot írtam meg. Szép fejezet az, amelyben leírom, hogy

gróf Apponyi Geraldine hogyan ment el dolgozó nőnek, hogy a kis vagyonkáját munkával szaporítsa.

Mint sok nyelvet beszélő grófkisasszony, a muzeumi könyvtárban kapott állást. Itt a katalógus-osztályra került, és innen ered az a pletyka is, hogy levelezőlapokat árult. A muzeumi katalógus-osztályán minden külföldinek vagy érdeklődőnek felvilágosításokat, katalógusokat és képeket adnak a muzeumban látható érdekes tárgyakról. Ilyen módon Geraldine is „levelezőlapárúsnő” volt.

— Érdekes részlet Geraldine és Zog megismerkedése. Erről is sok pletykát terjesztettek. A valóság az, hogy

Zog király nővérei egy követségi estélyen ismerkedtek meg Geraldine-val

s a grófkisasszony szépségével, szerénységével, nagy nyelvtudásával és intelligenciájával megnyerte a hercegnők tetszését.

Elvitték fényképét Zog királynak, aki valósággal beleszeretett már a fényképebe is.

Abban az időben Ghiczy tábornok, aki azóta már meghalt, Tiranában tartózkodott és gazdasági tanácsokat adott Zog királynak. Zog nála érdeklődött Apponyi Geraldine felől. A király bizalmas barátja

Koci albán képviselő is tanácsolta, hogy vegye el a magyar grófkisasszonyt.

Néhány napra rá Koci Budapestre érkezett és a király nevében Szilveszterre Tiranába hívta meg gróf Apponyi Geraldinét. A grófnő először tanácsot kért a meghívás előtt, aztán mégis izgatta őt egy királyi házasság lehetősége. Koci képviselővel és Rüling báróval együtt leutazott Tiranába. A

Holnaptól érvényesek a budapesti Őszi Vásár utazási és vizum kedvezményei

A C. F. R. vonalain 25, a magyar vasutakon 50 százalék az utazási kedvezmény. Vizum nélkül lehet átlépni a határt

Budapestről jelentik: A magyar főváros teljesen felfélesztve és változtatlan árrakkal várja azt az idegenjárást, amely holnap augusztus 21-én kezdődik. E nap 0 órájakor ugyanis életbe lépnek a budapesti Őszi Lakberendezési és Házartási Vásár utazási és vizumkedvezményei, amelyek — a jegyigénylésekből megállapíthatóan — ezáltal is tömegével serkentik utazásra mindazokat, akik meg akarják ismerni a lakberendezés és háztartás minden modern újítását és új eszközeit.

Az utazási és vizumkedvezményeket bárki

igénybe veheti. Tizenkét ország nyújtott az Őszi Vásár látogatóinak jelentős, 25—50 százalékos utazási kedvezményeket, a magyar határt vizum nélkül lehet átlépni és vizumot utólag Budapesten a vásár területén lehet mindössze 2.50 pengő kezelési illeték lefizetése ellenében megkapni. Az utazási és vizumkedvezmények igénybevétele az Őszi Vásár utazási igazolványa szolgál. Az utazási igazolványokat Budapestről már szétküldték, mind a 12 ország valamennyi utazási és menetjegyirodájának és így azok már mindenhol könnyűszerrel beszerezhetők.

szilveszteri estélyen a király szokásos cerclét adott a vendégek fölött, majd

a vendégek sorában levő Apponyi Geraldinét a szalonjába kísérte, ahol csak bizalmas híveivel szokott elbeszélgetni.

Geraldine későbbi elbeszéléséből tudom, hogy ő ekkor szerette meg a királyt, aki teljesen őszintén beszélt neki küzdelmeiről, nehéz helyzetéről és magárahagyottságáról, mialatt a többiek vidáman köszöntötték a Szilveszter-éjszaka. Geraldine érezte, hogy e férfi mellett hősies küzdelmekre, női hivatásának teljes kibontására van lehetősége. Könyvében közlöm az önvallomását, a melyben elmondja érzelmeinek keletkezését.

KI VOLT AZ ALBÁN „RASPUTIN”?

— Ugy tudjuk, hogy Koci képviselőt, a király bizalmas barátját később összeesküvés miatt halálra ítélték? Igaz ez?

— Igaz. Koci története is benne van a könyvemben. Ő volt a király legjobb barátja és tanácsadója, mondhatnánk:

ő volt Zog király Rasputinja.

Valami egészen különös szuggeszióval rendelkezett. A király annyira szerette, hogy

ő volt az egyetlen ember, aki minden bejelentés nélkül járhatott-kiheltet a királyi palotában és megihívás nélkülült a király asztalához ebédelni.

Nagyon érdekes, hogy ez az egyszerűen öltözködő, minden kitüntetés, állást visszautasító puritán ember hogyan változott át összeesküvővé. Megirtam azt is, hogy amikor leleplezték összeesküvésüket és halálra ítélték,

Geraldine milyen nagylelkűen beszélt rá a királyt, hogy adjon Kocinak 48 órányi lehetőséget a menekülésre.

A királyné rábeszélésére Koci meg is kapta ezt a kegyelmet és elmenekült Albániából.

— Mi volt Geraldine királyné szerepe a király oldalán?

— Elsősorban asszony volt — felelte Szinyey-Merse Félixné, — aki segítette urát nehéz küzdelmeiben. Rajongásig szerették egymást,

érdekes volt nézni a király arcát, hogyha megpillantotta Geraldinét: markáns vonásai szinte felolvadtak.

A királyné is rajongott férjéért, nagyrabecsülte és igyekezett őt az albánok előtt népszerűsíteni. A háztartást egy előkelő magyar arisztokrata-ház színvonalán engedte csak vezetni,

nagyon takarékoskodott.

A király sokszor csodálta hitvese takarékoságát.

— A programuk is a munka jegyében telt el. A király reggel 8 órakor már íróasztalánál ült és egészen 1 óráig dolgozott. A királyné ezalatt körhazákat látogatott és új szociális intézmények megalkotásáról tárgyalt. Délben találkozott csak férjével, ilyenkor a parkban sétáltak. Ebéd után zenét hallgattak, majd a király ismét dolgozni ment.

Estéknként a legújabb filmeket vetítették le a királyi palotában, mert a király rajongott a filmekért.

Nem igaz az sem, hogy nagy vendégjárás volt a tiranói palotában. Geraldine csak a legbizalmasabb barátait hívta meg párnapos vendégségbe.

DRÁMAI ÓRÁK AZ ÖSSZEOMLÁS ELŐTT ÉS UTÁN

Szinyey-Merse Félixné ezután elmondja azoknak a tragikus napoknak a történetét, amikor már a király és a gyermekágyban fekvő királyné előtt nyilvánvaló lett, hogy Albánia összeomlott és nekik menekülni kell.

— Az olasz követ megjelent a királyi palotában és felajánlotta kormánya nevében Geraldine királyné teljes biztonságba helyezését s egy római egyetemi tanár kirendelését.

Geraldine hallani sem akart erről. Azt mondta, ha már be kell következni az eseményeknek, követi férjét.

Hosszadalmas volna elmondani azokat a drámai izgalmas órákat, amelyek az olasz ultimátumot megelőzően és követően lezajlottak. Egy nappal a trónörökös születése után Geraldine autóban menekült Tiranából rossz hegyi utakon Görögország felé.

Zog király még ott maradt Albániában, hogy megszervezze az ellenállást, de aztán három nap múlva ő is menekülni volt kénytelen.

Mosolyogva fejezi be az interjút Szinyey-Merse Félixné:

— Most látom csak, hogy mi mindent elmeséltem s ha majd a könyvem megjelenik már senkit sem fog érdekelni, pedig a magyar kiadóségek is érdeklődnek könyvem után s azt hiszem, rövidesen Pesten is meg fog jelenni Geraldine királyné tragikus élete.

Ráthonyi János

Miszkin Baba sírja évszázadok után csodát tett Ada-Kaleh szigetén

Orsova. A folyóparton árnyas faszor, a víz felől vaskorlát. Alant csendesen, méltóságosan, szélesen folyik a Duna. Orsova város, amelyben a háború után nem sok új ház épült, legfeljebb a harcokban pusztultakat és sérülteket állították helyre, szembenéz a hatalmas folyó tulsó partjával, a mely már Jugoszlávia.

A rakparton alacsony termetű, köpecs, napbarinitott török invitál a csolnájába, hogy elvigyen Ada-Kaleh szigetére. Megalkuszunk, beülök, néhányszor megmozdul az evező és már a Duna közepén járunk. Szél kerekedik. A Duna felülete fodrozódik, majd hullámokat ver. A szél magára sapja a hullámok tarajáról fölragadott vizgyöngyöket, aztán lefelé permetezi azokat.

Egyre jobban látszik a csolnokról Ada-Kaleh. Valamikor ez volt a Senki szigete, amelyről gyönyörűen írt Jókai Mór Aranyember című regényében. Timár Mihály itt ismerte meg Noémit, akit megszeretett. Aztán véget ért a regény és a Senki szigete Valaki szigete lett. Egymásután uralta a török és a magyar, most pedig a román birtokolja. A valamikor lakatlan szigetnek ma körülbelül hatszáz lakosa van.

Nemsokára partra lépek és megindulok a szigeten.

A régi várerődítményeket Mária Terézia idején negyven éven keresztül építették. Amikor elkészültek, a törökök negyven nap alatt elfoglalták azokat. De nem maradt sokáig a török katonák kezén. Felemás lett a sziget, asztrák-magyar katonaság tartotta megszállva, de török tulajdon volt és török volt a közigazgatás.

De hagyjuk a történelmet. Előttünk a jelen.

Ezer kiló körte egyetlen fán

A sziget legnagyobb kincse a gyümölcs. Körte, füge, alma, szőlő rengeteg terem. A legtöbb a körte. Az egyik török udvarán mutattak egy körtefát, a mely két estendő előtt állítólag ezer kiló körtét termett.

Ada-Kaleh lakossága idegenforgalmából él. Ma azonban ez nagyon kevés. Pedig a kávéházak, a törökmézes üzletek, a csecebecsés és cigarettás boltok várják az idegent, aki azonban nem igen jön. A gazdasági válságot Ada-Kaleh is érzí.

Az egyik bástya tetején ott emelkedik a török iskola és a mecset. A mecset büszkesége az Abdul Hamid szultán által ajándékozott és milliókat érő nagy szőnyeg. A templomnak jelenleg fiatal hodzsza van. Európai ruhában jár ez a fiatal török pap, csak a turbán a fején tökéletes. Már Attatürk Kemál köztársaságában tanult és könyvei, melyeket használnak latin betűkkel mondják a török szöveget. Tataroztatta a mecsetet, jövőre pedig tizenhét méter magas betonminaretet épített melléje, amelynek tetejéről fogja a műezsin hirdetni Allah dicsőségét.

A lakosság zömét törökök teszik. Rajtuk kívül vannak még románok és magyarok. A magyarok kereskedők és iparosok. Vannak vagy harmincan.

A sziget kor-názatlan királya Ali Kadri. A muzulmán társaság elnöke. Ez a muzulmán társaság cigarettagyártással foglalkozik. Csinálja a különböző fajtaú és elnevezésű Ada-Kaleh-cigarettát. A társaság kenyeret ad egy csomó embernek. Maga Ali Kadri, aki nagyszerű összeköttetésekkel rendelkezik és ért hozzá, hogy Ada-Kaleh számára különböző előnyöket szerezzen, milliomos. Az egyik bástyán remek emeletes háza van. A keleti oldala a háznak török, a nyugati oldalon modern stílus. A berendezés fejedelmi. A sok szőnyeg, butor, festmény és műtárgy nagyrétkü. A ház a berendezéssel együtt megér vagy öt milliót.

A SZIGET NABOJA BESZÉL

Ali Kadri, aki magas, elegáns jelenség, ducszával és szőrbetűvel megvendégel, beszél:

— Ada-Kaleh szigete bizony ma csak tengődik. Nincsen idegenforgalom. Pedig nagyszerű ödül-hellyé lehetne fejleszteni. Remek a klímája és pompás strandot lehetne csinálni. Nagy nyereség volna, ha Mihai nagyvajdát meg lehetne nyerni, hogy nyaranta néhány hetet itt töltsön a szigeten. Ez Ada-Kaleh számára a fellendülést jelentené.

A sziget kicsiny parkjában van Miszkin Baba török csodapap sírja. Néhány év előtt eszeiős em-

A régi várerődítmények ma is megvannak n Sok helyen házakat építettek a tetejükre. Ezeket házakat sohase lepi meg az öt-hat évenként ke-metlenkedő áríz. Amikor az ember a szigeten-kél, minduntalan a kazamaták kapuin kell áthal-nia. Egyik helyen a külső erődövből egészen a- get közepéig a kazamaták árkádjai alatt vezet a-raz, fedett út. A kazamatákban sok helyen lak- emberek. Deszkával, vagy vékony téglafalal vál- tottak el maguknak lakást. A lakásuk dohos, n- kos, de legalább nem fizetnek lakbért.

A várerődítmények kapubolthajtásai alatt téglákon rengeteg név olvasható. Egykori kato- és turisták firkaantatiák oda a nevüket. Ezeket régi neveket böngészgette néhány év előtt Ada-lehn tett látogatásakor Egon Erwin Kisch, a lárszerte kalandozó németül író riporter. Han Ada-Kalehn valami imponzor megráfalta. Ki- könyvet írt romániai helyongásairól és a szige- vázolt cikkében többek között ezeket írja:

— Az egyik bolthajtásos kapu alatt szépen m- férnek egymás mellett a régi és az új urak nevei- magyar katoná neve alatt olvasható a román kat- neve. Ime...

És a könyvben nyomtatottan olvasható két i- Az egyik keresztneve János, a másiké Ioan. Ell- ben maga a vezetéknev úgy magyar, mint rom- nyelven igen triviális szó. Ezeket a neveknek m- dott kifejezéseket valaki előzetesen odafirkanto- aztán megmutatta a neves újságíróknak. Egon Er- Kisch, aki nem tud se magyarul, se románul le- azokat, a berlini szeddő pedig kiszedte és kiny- tatta.

ber — a törökök szentnek tartják a bolondokat- azt hirdette, ha Miszkin Baba sírja fölé kis k- polnát emelnek, nagy esemény következik be. A- polnát a sír fölé fölépítették, a szent pap sírját- kete posztóval takarták, amelyen arannyal himez- rá szent szurát és fejtől tették az egykori hod- turbánját. Két-három gyertya is állandóan ég- sír felett. És az eszelős embernek igazza volt. Ar- megépült a kápolna, a következő tavason meglé- gatta a szigetet Carol király öfelsége és a lak- ság régi szabadalmaít visszaállította. Ismét á- síthatnák vámmentesen különböző árukat.

Ali Kadri mellett sokat hallani a szigeten I- hemed Kadri nevét is. Az övé Ada-Kaleh egyet- rahátgyára. Ezt a keleti édességet szép dobozól- csomagoltan árusítják. A turisták sokat vásárol- belőle. Mehemed Kadri is a legjobb uton halad, h- gazdasági szinten utolérje bátyját.

FILMEZŐ TÁRSASÁG A SZIGETEN

A szigetről pompás kilátás esik a Duna mind- ágára. Az egyik ágon egyszerre megjelenik a- goszláv hajó. Utána vagy száz méternyre másik- goszláv hajó, a személyszállító Car Dusan. Ekk- kéménye lehajtva, gépei nem járnak, fedélzet- senki. Egyszerre csak látható, hogy a Car Dusa- az első hajó vontatja. Valószínűleg súlyos sérül- van. A Vaskapu felől jöttek és hazafelé tartan- alighanem Zimonyba.

Orsova felől német hajó közeledik a szigetre- nemsokára kiköt. Vidám népség rajzik ki befő- nök és férfiak. Ezek között ismerget fedezünk f- Jávor Pál ez, a híres magyar színész, aki szinpad- és filmen egyképpen pompás.

— Filmezni jöttünk, — mondja — filmet a- runk csinálni, amelynek tanulsága az, hogy a c- namenti népek mindig egyetértésben éltek és a- vóban is így akarnak élni. Egyelőre nézdeglünk- típusokat kerestünk.

Télegyházi Andr

Ha bárminemű vasöntvény-
van szüksége, forduljon
bizalommal

FERRUM

Ing. Veres vasöntődéhe:
Temesvári, — Fratella — utca 18. szám

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magasoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre ár.

Akiknek nem kell a modern élet

Birminghamból jelentik: A St. Kilda-szigetek áttelepített lakosai azt a kértést terjesztették elő, hogy a kormány telepítse vissza őket szigeteikre, a honnan 1930 augusztusában egy angol cirkáló elhozta őket. Nem bírják megszokni a modern életet, a mezőgazdasági munkát és homályt érznek elhagyott szigeteik iránt, ahol apáik éltek.

St. Kilda-szigetcsoporthoz az Angliához tartozó Nyugati Hebridák szigetcsoporthoz nyugatra fekszik. A tengerből merészen kiálló sziklák ezek és az egész területük alig tesz ki 14 négyzetkilométert. Lakosainak száma mindössze 45 volt. Kelta-norvég keveredésű emberek, az anyanyelvük a már kipusztultban lévő gál. Főleg juhászatból éltek, 573 juhuk és 13 szarvasmarhájuk volt, de ezeket az állatokat is túlvölöbi szigetekre őrizték. Evente egyszer rendszerint viharos tengeren elhajóztak ezekre az őrzetlennül hagyott szigetekre és megnyiták a vadjuhokat, a gyapjút hazaszállították, és kezdetleges szövészetükön feldolgozták. A meredek sziklák talajszegénysége miatt csak kevés árpat és burgonyát tudtak termeszteni. Az árpat őskori kézimunkákkal őrizték fel. Legfőbb eledelük a sózott juhús, tengeri madarak és azok tojásai voltak. Mindent maguk állítottak elő, amire szükségük volt.

Az angol sajtó sokszor adott hírt a St. Kilda-szigeteken beállott éhínségről. Ezeket a híreket nehezen lehetett ellenőrizni, mert a meredek szirtfalak körül torajozó hullámok miatt nem igen lehetett kikötni. A skót halászdéd egyesület egy öreg hajója, a „Harebel” évenként egyszer mégis megközelítette a szigetet, és postát vitt s hírt hozott ezekről a Robinsonokról. Ez a halászdéd egyesület már évtizedek óta kísértette őket az elköltöztetés gondolatával, de a szigetek ősbukói hallani sem akartak, hogy apáik „földjé” elhagyják. Csak 1930-ban határozták el magukat erre, mikor a „Harebel” földszerte fedlészetre a gulleket és összeszedte a túlvölöbi szigetekben lévő juhokat és barmokat. A Mull-öböl vidékén, Ardornish-ba telepítették le őket és viszonylag jó földrak utaltak ki számukra.

A makacs gullek egy percig sem érezték jól magukat a modern környezetben, állandóan kísértte őket a visszavándorlás gondolata, míg most határozottan és könetlenül kérték azonnali visszaszállításukat a St. Kilda-szigetek kietlen szikláira.

IDGJARÁS. Változó felhőzet. Erdélyben főleg borús idő, reggel köd és lecsapódás lehetséges.

Öfelsége és Mihai nagyvajda meglátogatták a pirotechnikai intézetet. Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda tegnap meglátogatták a hadsereg pirotechnikai intézetét. Látogatásuk során legmagasabb megelégedésüket fejezték ki a tapasztaltak felett, mert a pirotechnikai üzemben teljes fegyvelmezetséggel és a hadsereg szükségleteinek megfelelő gyorsasággal folyik a munka.

Nyolcszáz okmány nélküli bevándorlót fogtak el Palesztinában. Haifából jelentik: Szombatra virradó éjszaka közel 800 törvénytelen kivándorlót tartóztattak le az angol határhoz. A partraszállást Nathanya közelében kísérelték meg. A letartóztatottak között 200 nő és gyermek van. Mindannyiukat Haifába kísérték.

Augusztus 20
Vasárnap
István, Sámuel

1153. augusztus 20-án halt meg clairvauxi szent Bernát. Kiváló egyháztanító és nagy szónok volt. Befolyásával az egyház kebelében számos viszályt simított el. A második keresztény hadjárat megindítása neki köszönhető.

1866. augusztus 20-án folyt le Lissa mellett az Adriai tengeren az emlékezetes tengeri csata, a melyben az osztrákok legyőzték az olasz hajóhadat. Az osztrák hajóhad vezére Tegethoff tengernagy volt.

1896. augusztus 20-án született Bitay Árpád nyelvész és műfordító. Történelmi munkákat is írt. Sok magyar irodalmi munkát fordított románra. Ugyancsak nagyszámú román irodalmi művet ismeretett meg fordításban a magyar közönséggel.

Augusztus 21
Hétfő
Francia, Sámuel, Tódé

1567. augusztus 21-én született szalézi szent Ferenc, 1593-ban szentelték pappá és kilenc év múlva már genti püspök lett. Szelidségével, a szegényekhez való leereszkedésével és nagy szívósságával tűnt ki. Szent Ferenc alapította a szalézi apácarendet. Irodalmi munkái közül közzismert a Philothea című imakönyv, amely a protestánsoknál is kedveltségnek örvend.

1614. augusztus 21-én halt meg örülné Bathory Erzsébet. Csejte vár úrnője volt, aki kegyetlenkedéseivel tette hírhedt névét. Fiatal lányok kinszenvedésében gyönyörködött, előbb véresre verte a szerencsétlen teremtéseket, majd a vérükben mosakodott, hogy így megőrizze a szépségét. Az ellene megindult panaszok alapján elfogták és életfogytiglami börtönre ítélték. Sajat várának pincéjébe zárták, ahol elérte a halál.

1728. augusztus 21-én halt meg Cantemir Demeter moldvai fejedelem.

1837. augusztus 21-én nyitották meg a budapesti nemzeti színházat, Vörösmarty Mihály alkalmi darabját játszották, amely előtt Laborfalvi Róza, Jókai Már felesége, prófétát szavalt.

DIANA

erős izdadásal megváltás

Iskolaigazgatók nem adhatnak külön órákat. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésiügyi minisztérium elrendelte, hogy a közeledő iskolai évben szigorúan tartásuk be a középiskolai oktatásról szóló törvény rendelkezéseit, amely megtiltja az iskolaigazgatóknak, hogy külön órákat adjanak.

Románia elismerte a szlovák köztársaságot. Pozsonyból jelentik: Hivatalos közlés szerint Románia de jure elismerte a szlovák köztársaságot. Szlovákia rövidesen diplomáciai képviseletet állít fel Bucurestiben.

Spanyol tábornok olaszországi tanulmányútja. Rómából jelentik: Quiépo de Llano tábornok pénteken este megérkezett Genovába. A spanyol tábornok szombaton reggel tovább utazott Rómába. Llano tábornok a spanyol katonai küldöttség élén azért utazik az olasz fővárosba, hogy tanulmányozza a fasizta kormányzatnak az állami ipari munkások érdekében hozott rendelkezéseit.

A „Munka és Jóke” kiállítás szeptember 15-ig marad nyitva. Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztérium elhatározta, hogy a „Munka és Jóke” kiállítást szeptember 15-ig nyitva tartja, hogy az ország ipari munkássága minél nagyobb tömegekben látogathassa meg.

Verekezés horvát zarándokok és mohamedánok között. Zagrąbból jelentik: Sebcsa boszniai faluban horvát katolikus zarándokok és mohamedán paraszokok között véres verekezés történt, aminek következtében harminc ember meghalt és több mint száz megsebesült. A verekedést egy horvát zarándok és egy mohamedán paraszt személyes civódása robbantotta ki. A rendet katonaság és csendőrség állította helyre.

Ösödújítás a Mendelssohn bankház ellen. Amszterdamból jelentik: Gazdasági körökben elterjedt hírek szerint a Mendelssohn és Társa bankház ellen megindították a csődeljárást. A vizsgálat során kiínt, hogy egész sors holland bank igen jelentős összeget bocsátott a Mendelssohn bankház rendelkezésére. A holland sajtó a legnagyobb mértékben elítéli a Mendelssohn bankház működését, amely egész Hollandiában érezteti hatását. A bankház öngyilkossá lett vezérigazgatójának, Manheim Frigyesnek a vagyona elrendelték a büntügyi zárlatot, amelyet a kényszerfelszámolásra kiküldött biztosok hajtának végre. Az öngyilkos vezérigazgató vagyonát mint ismeretes, özvegye örökölte.

„KÜLÖNÖS, KÜLÖNÖS NYÁRSZAKA VOLT...” írta akkor, huszonnégy évvel ezelőtt Ady Endre s nemsokára rá rúgott a föld s elkezdődött egy ijesztő, tébolyos korszak, mely lelkületében, szenvedés gyűlölettel fellegórvényekben egészen tart, maig tovább tart. Keresztelője négy vérozónból és tizmillió halottból állt, kezeménye az az alattomos, őrtítő, hol erő hol halkabb földalatti moraj, amelynek törésétől már hetek óta vetegünk mi, szma élő lelkek... Minden hónap, mely újabb földindulás és világmérszálás telik el — most már ajándék. Eddig még tük, Még kihúztuk. De ez a nyár? Az nyár? ... Csak azt sőt hajtjuk, hogy az irlalmazzon nekünk. Ha az a „valami” megint megkezdődne Európában, ugy menniünknek már csak nagy bucsuzás gondolunk. Akkor bucsuzhatunk mind amit keresztény évszázadok felépítettek, lehet, hogy mi voltunk az utolsó tanu vagy nek, ami örökre elszűlt. Imádkozni kell a különös nyáron és minden jó emberrel hatatlanul összefogni... mialatt a világ ő fegyvergyárai éjjel-nappal, tébolyító üte dolgoznak. Mintha a Sátán parancsolni kik... (—)

(—) A dettai Magyar Nőegylet gyászmoth Károlyné, született Jäger Melánia D ötvenkét éves korában meghalt. Az elhunyné elnökje volt a dettai Magyar Nőegyletnek, kedvelt tagja a társadalomnak, mert mi kellemes modora folytán mindenki tisztelet rokonszenvét elnyerte. Fiatalabb korában dettai templomkórus szólistája volt és szép jával mindenkit magával ragadott. Gyász első házasságából származott gyermekei: P Imre és Farkas László dr. és testvérei. Tem nagy részvét mellett tegnap ment végre.

(—) **Bebutorozták az új józsefvárosi lát.** A város a Bega partján, szemben a bet győzőpénztárral, impozáns új iskolapalotát tett, amely teljesen befejeződött. Ebben az lában mintaelemt iskolát létesítenek kizár felső osztályos fiúk és leányok számára. A ros az új iskola padjainak és egyéb szűks butorainak szállítására 668.420 lei értékben lejtést írt ki. Az árlejtést szeptember 4-én után öt órakor tartják meg a városházán.

(—) **Heljettesítések a városházán.** W Péter dr. alpolgármester — mint jelentetti szabadságra ment, Tiaran Emil dr. főpolgá ter az alpolgármesteri teendők ellátására hónapi időtartamra Table Nicolae dr. fője bizta meg, akit viszont Heim Ernő dr. n léti tanácsnok helyettesít.

(—) **Árlejtés trolibuszok szállítására.** írta a Déli Hírlap, hogy a város a létesít trolibuszjáratokkal kapcsolatosan megtes szűksége előmunkálatokat. Egyelőre hat buszt fognak járattatni, amelyeknek szállít szeptember 11-én délután öt órakor nyíln árlejtést tartanak. A trolibuszokat legkésőbb hónap alatt kell leszállítani.

HA BELEI EL VANNAK DUGULY, GYOMRA ROSSZ, úgy folyamodják azonnal mézeset „FERENC JÓZSEF” keserűvízhez, ez már csekély, alig egy pohányi mennyiség gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztít az emésztés útjait s jó étvágyat és friss közét terem. Kérdezze meg orvosát.

(—) **HÁZASSÁGOK.** A temesvári anyak hivatalban tegnap a következők kötöttek házass Stürmer Gyula tanár és Holz Erzsébet, Stanis hály pincér és Vince Mária, Tóth Zoltán vasut katos és Kleitsch Katalin, Holtzinger János műves és Blum Éva, Troneci Vasile vasutas és jina Mária, Bohm Nándor nyomdász és Stojk Katalin, Span Márton kosárfőző s Schneemann bála, Seiner Mordeháj magántisztviselő és Se der Adél, Popeti Gheza magántisztviselő és Gil lianna, Wotringer Hugó fodrász és Sporn Erz Camenita Dimitrie sófor és Albu Elena, Ilias kereskedő és Takács Ilona, Copanie Ioan cipő rész készítő és Horváth Juliánna, Lengefelde nos magántisztviselő és Hoffmann Mária, Ing József fodrász és Herényi Mária, Venczel Ills esztergályos és Petky Ilona, Fekete Géza magán viselő és Székely Erzsébet, Kooz Mátyás cipő rész készítő és Fuchs Katalin, Cselnyszi József talos és Márton Erzsébet, Junger Miklós asztal Matra Eleonora, Quitter Antal munkás és Gal Kocsis Pál szabó és Demeter Elza, Rónai Ferenc katos és Major Berta, Anghel Constantin rend Schip Ana, Ocherine Ioan lakatos és Cheorgh Sidonia, Mihaese Roman postatisztviselő és N ceu Paulina.

1939. augusztus 21.

(—) Két milliárd lei a városi ingatlanok értéke. A városi ingatlanok leltározásánál megállapították, hogy a város tulajdonát képező házak és földek értéke két milliárd lei. Ebben nincsen benne a különböző jogok felbecsülése, amely nem képezhet leltári értéket.

— BELGA LAP MÉLTATÓ CIKKE MIHAI TRÓNÖRÖKÖSRŐL. Brüsszelből jelentik: A Le Soir egész oldalas cikkben azzal foglalkozik, hogy Mihai nagyvajda rövidesen elérje nagykorúságát. A belga ap a román trónörökös helyes szellemi nevelését hangsúlyozza és rámutat a nagyvajda fényes tulajdonságaira.

— A BOLGÁR KIRÁLY LONDONBA LÁTOGAT EL. Londonból jelentik: A Stefani ügynökség híradása szerint a bolgár királyi pár szeptemberben Londonba látogat, ahol az angol uralkodópár vendégei lesznek.

— AZ OLASZ KÜLÜGYMINISZTER MAGAS KÉRTÜNETEST KAPOTT. Rómából jelentik: Az olasz uralkodó a Tiranában tartózkodó Ciano gróf olasz külügyminiszternek a Szent Annuciola érdemrendet adományozta.

— ELHALASZTNÁK A TANNENBERGI ÜNNEPESÉGET. Párisból jelentik: A Furnie ügynökség jelentése szerint megbízható helyen úgy értesültek, hogy a német kormány az augusztus huszonegedikére tervezett tannenbergi ünnepséget a nemzetközi eseményekre való tekintettel elhalasztják. Hivatalos helyen kijelentették, hogy ilyen intézkedésről nem tudnak, ezzel szemben a híradást kifejezetten meg sem cáfolták.

— NEM ENGEDTÉK ÁT A NEMET HATÁRON A DIÁK ELLEN-OLIMPIASZRA UTAZÓ LENGYEL ATLETÁKAT. Varsóból jelentik: A főiskolások ellenolimpiászra utazó lengyel atlétákat Moravská Ostrava állomáson feltartóztatták, mert nem volt átutazó vizumuk. A lengyel konzul közbe lépésére sem voltak hajlandók a lengyel atlétákat tovább bocsájtani, úgy, hogy azok kénytelenek voltak visszafordulni.

— KIUTASÍTOTTÁK DANZIGBÓL A DAILY HERALD TUDÓSÍTÓJÁT. Danzigból jelentik: Keith Scott Watson, a Daily Herald című lap tudósítóját felszólították, hogy nyolc órán belül hagyja el a szabadváros területét. Az újságíró már el is utazott és egyelőre Lengyelországban telepedett le.

— AZ IDULT IZULETI CSÚZ és az ischiás, a neuralgikus és az arthritikus fájdalmak kezelésében, egy p-hár természetes „FERENC JOZSEF” keszervíz, reggelenként felkeléskor bevéve, igen könnyű, lágy székletet, fokozott anyagcserét, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít. Kérdezze meg orvosát.

— ROMÁNIA SAKKBAJNOKSÁGA. A román sakkszövetség szeptember 10. és 30-ika közötti napokon rendezi meg Románia sakkbajnokságát. Az előkészületek során a szövetség eddigi eredményei alapján mintegy 16 játékost hívott meg a versenyre. A versenyen való indulás feltételei közé tartozik, hogy az illető játékos valamely elismert sakk-kör tagja legyen. Nevezési díj nincsen. A verseny első helyezetteje a bajnoki címet kívül elnyeri a Gudju serleget. Ezen kívül még hét pénzdíjat ad a szövetség 15, ezer 10 ezer, 7.500, 5.000, 3 ezer, 2 ezer és 1.500 lei összegben. A helyezetlenek minden nyert mérkőzés után 100, döntetlen mérkőzés után 50 lei jutalmat kapnak. Külön díjat kap az utolsó négy helyezett közül az a játékos, aki az első négy helyezett elleni mérkőzésen a legjobban szerepel. A fenti díjakon kívül két serleget adnak a legszebb játék jutalmazására.

— HÉTFŐN HOZZÁK FORGALOMBA AZ ÚJ 250 LEIESEKET. A régi, forgalomból kivont 250 leies érepéncz beváltásának többször is meghosszabbított határideje augusztus 16-án járt le. Tekintettel, hogy ez a pénzegység egy idő óta teljesen hiányzik a forgalomból, a pénzügyminisztérium elhatározta, hogy új 250 leieseket készít. Az érmék már el is készültek és azokat augusztus 21-én hozzák forgalomba. Az új pénz átmérője 30 milliméter, súlya pedig 12 gram. Egyik oldalán, a király fejével látható, körülötte ezzel a felírással: „Carol al II-lea Regele Romanilor”. A másik oldalon az ország kis címere van, mindkét oldalán három-három búzakalász, két-két szőlőlevél és két -két szőlőtörz, amelyeket alól szőlőlevél köt össze. A címer alatt „250 lei” írás olvasható és „1939”. Az érme oldalába körül, recézés helyett, ez van véve: „Rege — Natiune — Munca — Credinta”. Az új érmét, körülményes és különleges előállítás miatt nem lehet hamisítani, éppen ezért a közönségnek nagy bizalommal kell fogadnia azt.

(—) HALALOZÁSOK. Meghaltak: Rahner Lucia Éva született Steinwinkler hetvenkét éves, Szabó Istvánné született Kiss Veronika nyolcvanhárom éves, Balogh Nicolae herminikéne éves földműves, Schöffner Márton ötvenkilenc éves nyugdíjas.

(—) ORVOSI HÍR. Dr. Liuba Dionisie nőorvos és szülész ismét rendel délelőtt 9—11-ig és délután 3—5-ig. III., Splaiul Tudor Vladimirescu 12.

(—) ORVOSI HÍR. Dr. Brády Albert bőrgyógyász, venerológus, kozmetikus, szabadságáról vizsziatérve, rendeléseit ismét megkezdte Bul. Regele Ferdinand I., Löffler-palota. Telefon: 23—24. szám.

(—) TEMESTORONTALMEGYÉBEN ÖT-EZER BEJEGYZETT CÉG VAN. A kereskedelmi és iparkamara kimutatása szerint Temestorontálmegyében Temesvárott 2067 önálló cég és 1068 fióküzlet, a megye többi községében pedig 2927 önálló cég és 1128 fióküzlet működik.

(—) HALÁLOS VÉGÜ SZÓVÁLTAS. Grabác községben Fuchs László fiatal gazda és Popovici Romulus munkás között a nyílt uccán szóváltás keletkezett. Ennek során Popovici öklével olyan erősen csapott Fuchs arcába, hogy az a földre rogyott. Fuchs erre a földről felkapott egy fél téglát és azt Popovici fejébe vágta. Popovicit súlyos sérüléssel kórházba szállították, ahol nemskára meghalt. Fuchst letartóztatták.

(—) A TEMESVARI PIARISTA LICEUMBAN a beiratkozások augusztus 25—31 között lesznek a II.—VIII. osztályú tanulóik részére. Szeptember 1-én 8 órákor lesznek a javítóvizsgálatok. Szeptember 4-én 8 órákor lesz az I. osztályú felvételi vizsga azok számára, akik még nem tettek azt le. Ugyanazonnap délután lesz az I. osztályba, az általános beírás. Az V. osztályú felvételi vizsga időpontját később közöljük. A beíratási díj 450 lei, évi tandíj 4.000 lei. I. osztály felvételi vizsga 89 lei, javító vizsgák tárgyakonként 100 lei. Ismétlési díj 500 lei. A piarista vezetés alatt álló internátusban az évi díj 16.000 lei. Prospektust szívesen küld a Superioratul Casei Piariste, Timisara, I., Str. Venetia No. 6.

(—) BETÖRÉST KISÉRLEK MEG A LESZÁMITOLÓ BANK FIÓKHelyiségebe betörők akartak behatolni. A betörők becsontak a Regele Ferdinand úton levő épület udvarába és onnan a pinóbe akartak jutni. A pinóajtót azonban nem tudták kinyitni és így a bankhelyiség ellen tervezett betörés nem sikerült. Megállapították, hogy a betörést két egyén kísérelte meg. A tetteseket ugyanis a ház mesterné észrevette és miután az épület kapuját lezárta, a rendőrségre sietett. Mire azonban a rendőrral visszatért, a betörők már eltűntek. Kiderült, hogy hátul az udvaron átmásztak egy alacsony tűzfalcn és sikerült elmenekülniök.

(—) HALÁLOS SZERENCSETLENSÉG. Tullius György tizenhat éves rékási molnármaszt az egyik lendítőkerek elkapta és a falhoz vágta. A fiú olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba kellett szállítani, ahol azonban nem tudták életét megmenteni és Tullius György meghalt.

(—) ELŐLEPTETÉSEK LUGOSON. Szász Gerő lugosi városi főállatorvost, aki harminc éve áll Lugos város szolgálatában és Groza Marian megyei főállatorvost, állategészségügyi felügyelőkké nevezték ki. Előleptetésben részesült Moga Ioan mérnök a lugosi erdőigazgatóság felügyelője is, aki vezérfelügyelő lett.

(—) A LUGOSI KERESKEDELMI LICEUM ÚJ IGAZGATÓJA. Soimu Romulus, a lugosi kereskedelmi liceum eddigi igazgatója lemondott állásáról és így a kereskedelmi liceum új igazgatójává Apotu Jordache tanárt nevezték ki.

A magyar hiszgdapárt a haladó szellemű munkásságot és polgárságot is berzervezi pártkeretébe

Nem fogadták el Eckhardt Tibor elnök lemondását

Budapestről jelentik: A magyar politikai élet nagy érdeklődéssel várja a független hiszgdapárt szombat esti ülését, mert híre járt, hogy azon Eckhardt Tibor, a párt elnöke, az ismert ellenzéki politikus,

bejelenté lemondását.

Már nevek is kerültek forgalomba utódjára vonatkozóan és Tildy Zoltán, Varga Bélát, Vá sáry Istvánt és Bajcsi-Zsilinszky Endrét emlegették, mint a hiszgdapárt jövődjé vezérét.

A szombat esti ülésen Eckhardt Tibor valóban bejelentette lemondását és ezúttal nagyobb-szabású beszédet is mondott, amelyben megokolta, hogy miért lép vissza az elnökségtől. A párt választmányja Eckhardt beszéde után határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a független hiszgdapárt

továbbra is Eckhardt Tibort tekinti vezérelnöknek.

Elhatározták továbbá, hogy a városi haladó-szellemű munkásságot és a polgárságot is beszervezik a pártkeretbe.

T. vendégeimnek tudomásukra hozom, hogy betegségeből felgyógyultam és hétfőtől kezdve

ismét dolgozom üzletemben

Lenhardt János

pedikűrös, I. I. C. Brlanu-tér 2. szám.

(—) MEGBÜNTETETT PÉNZÜGYI TISZTVISELŐK. A kerület pénzügyi felügyelőség fel-függesztette állásától és feljelentette az ügyészségen Ruva Ioan százkabányai adóügynököt, akit azzal vádolnak, hogy az ottani szőlőtermelőktől a bor be-jelentése alkalmával összesen 2150 leit fogadott el. Állásától való felüggesztésre terjesztették elő Petru Gavrilá adófőnököt is, aki tudott Ruva Ioan eljárásáról, de nem foganatosított intézkedéseket ellene. Ugyancsak ezen vád miatt tíz napi fizetésé-nek megvonására terjesztették elő Simionescu Ioan kerületi adófőnököt is.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Badea Florea, Borsós Hajnalka, Lőrincz Sándor La-jos, Lázár Katalin, Lázár Brigitta, Mannherz Kata-lin, Varga Juliánna.

(—) A városi főszámvevő szabadságon. Konstantinovic János városi főszámvevő teg-nap kezdte meg egy hónapra terjedő nyári sza-badságát.

(—) UNITARIUS ISTENTISZTELET lesz ma, vasárnap este hat órákor az evangélikus egy ház tanácstermében. Prédikál Erdő János kolozsvári lelkész.

(—) VÉRPERTŐZŐ APA. A temesvári ügyész-ség eljárást indított Petcu Stefan várforile község-beli gazda ellen, akit vérfertőzéssel gyanúsítanak. Petcu Stefan az ellene tett feljelentés szerint, tizen-hat éves leányát megrontotta.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGALATA:

Vasárnap, augusztus 20-án a szolgálóti beosztás a következő:

- Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Salvator gyógyszerár
- A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Ma-szsalits gyógyszerár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszerár.
- A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.
- A IV. kerületben a Preyer uccában levő Ung-vári gyógyszerár.
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éj-szakai szolgálatot tart.

Hétfőn, augusztus 21-én a szolgálóti beosztás a következő:

- Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszerár.
- A II. kerületben a Stefan cel Mare uccában le- vő Jahner R. gyógyszerár.
- A III. kerületben a Carol úton levő Mária gyógyszerár.
- A IV. kerületben a Vacarescu uccában levő Braun gyógyszerár
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éj-szakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S O R:

VASARNAP, AUGUSZTUS 20.

APOLLÓ: A denevér (német film)
CAPITOL: A szerelem uccája (francia film)
CORSO: Nyugat leánya (német film).
SCALA: Szerelmesek és Az orkán (angol fil- mek).

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 21.

APOLLÓ: A denevér (német film)
CAPITOL: A szerelem uccája (francia film)
CORSO: Özegek szigete (francia film)
SCALA: Szerelmesek és Az orkán (angol fil- mek).

Apró megfigyelések a Bega partján

A nagy melegben kivirágzik a Begapart. A sokszínű fűdőrüha, úszónadrág tarkává teszi a partot az utolsó komptól egészen a módosi hidig és még azontúl. Az emberek a fűben heverésznek, a strand padjain süttetik magukat, vagy a vízben úsznak, nagyokat fújva, vagy csücsülnek egyhelyben, ha úszni nem tudnak. Egy pilóta sokszáz méternyi magasságból bizonyára virágos mezőnek nézné ezt a mi Begapartunkat.

A MELEGVIZ.

Nem tudom, hogy a nagystrand látogatóinak áll-e ilyesvalami a rendelkezésükre. Mert minálunk ilyen is van. Ha nagyon hideg a békésen folyó Bega víze és a strandolóban nincs annyi bátorság, hogy bemenjen, akkor még nem kell hazamennie, hanem helyet szorít magának a melegben. A meleg vizet a szeszgyár adja, nagy nyíláson át beleugrik ez a Bega. Sok meztelen, meg fűdönadrágos srác, meg sok felnőtt élvezi a melegvizet (ez itt a módosi híd táján fogalom) jótékony hatásait. Vannak, akik belemásznak a csatornába és úgy élvezik ezt az istenajándékot. Ember ember mellett áldogál itten és türi boldogan, hogy a jó melegvizet végig folyjon a hátán. A bátrabbak leereszkednek a Bega, vagy beleugorhatnak és ott lubickolnak a Bega-melegvizet keverékben.

Sokan ellene vannak a melegviznek. Azt mondják ugyanis, hogy a melegvizet keletlen szagú meg piszkos.

Hát íme a felelet. Vajjon a parádi víz jószagú-e? És még hozzá isszák, még fizetnek is érte. A melegvizet pedig ingyen adják. Mért ne használjuk hát akkor? Hogy piszkos? Istenem, hát a Bega is az. És kimut dísznő, meg más megboldogult állat élet-telen tetemétől mégsem kell félni a melegvizben.

A HALASZOK.

Azokról a halászokról beszélek, akik mingyárt a meleg víz forrása mellett térdig a vízben állanak és magukfaragta fűzfabotot tartanak a kezükben. A fűzfabotról dunsztpárga lóg le, azon egy dugó, meg a legaljában, egy horogga hajlítot gombostű. A gombostű rózsaszínű giliszta vergődik.

A srácok rendületlen nyugalommal tartják a botot és néha nagyot rángatnak rajta. Akkor aztán leszedik a fénylő halacska, ha az bekapta a csalétket, ráakasztják egy spárgára, azt az oldalukra kötik és ha van már két-három ilyen összefogott kis hal, akkor a botot válukra fektetve hazafelé indulnak. Azt a néhány halat meg úgy viselik az oldalukon, mintha fényes kard, vagy legalábbis hegyes tör lenne.

JÖN A HAJÓ...

Ezt a srácok nagy örömmel fogadják. Ha jön egy nagy lomha uszályhajó, fejest ugranak a zöld vízbe és versenytéppóval úsznak a hajó felé. Az uszályhajó után ugyanis nagy csónak uszik, hozzá lévő köve a hajóhoz. A kölykök felkapaszkodnak a csónakba, beleülnek. Mind többen jönnek, a csónak már teli van, az oldalába kapaszkodik a gyerekhad és együtt halad a hajóval. Ha aztán döngő lépésekkel az uszály végébe jön valaki, egymás után átugrálva be a vízbe megkezdődik a versenyzás a part felé. Mire a hajós visszafordul (nem a srácok miatt jött az ide) a gyerekhad újból belemászik a csónakba és élvezzi az ingyen utazást.

A hajó messzire viszi magával potyautasait és ezek, ha megunták a csónakázást, a vízbe ugrálnak, visszajönnek és folytatják a focizást ott, ahol abba-hagyták.

UDVARLÁS.

Hogy a legfontosabbról se feledkezzünk meg, hát bemutatok egy igen eredeti bókot, mely bizonyára nemsokára meghódítja majd az egész világot.

Ez a lélekemelő udvarlás szavak nélkül a következőképpen történik minálunk a prolistrandon.

A lány a vízben álldogál, a gavallér, aki a parton ácsorog, erre lendületet vesz és fejest ugrik a vízbe. De olyan ügyesen, hogy a keze kiválasztottja mellett egy milliméternyire csap le. Szép fejes volt, a szíve királynőjének szeme, szája, füle tele van vízzel és mire magához tér, a gavallér a víz alá bukkik és a Bega közepéből kiúszik egy elbájoló mosolyt.

Nekem csak annyi a megjegyzésem, hogy ugrás közben talán előbb egy barackot kellene nyomnia a hölgy fejére, hogy az ne fogadják előkészületlenül a nemes hódolat eme megnyilvánulását.

A HALAT HALÓVAL FOGJAK.

Korán volt még nagyon. Még csak hárman ülünk a kabinok előtti padon és süttetik magunkat. A víz hideg volt, de azért az egyik férfi megindult a lépcsők felé. A túlsó parton gyerekcsoport gyüleke-

zett. Mikor emberünk a lépcső legalsó fokára ért, az egyik srác átkiáltott:

— Bácsi!

A bácsi odanézett.

— Bácsi, a halat hálóval fogják.

A bácsi mintha ezt már nem hallaná, szörös mellett locsolgatja a vízzel.

— Bácsi!

A bácsi már nem figyel oda, a lábát mozgatja. — A marak repülnek!

Még egy ilyesfajta bölcs mondás repül át a Bega és kisült, hogy a bácsi nem tud magyarul. Erre a bácsi ciktatni kezd.

— Nem szögyvelitek magatokat ilyet mondani, majd adok én nektek, ha átjövök, hogy nem sújt le rátok az istennyila, várjatok csak...

A túlsó partról ez a válasz jött:

— Bácsi, a kutya ugat.

A bácsi erre megfordult, kijött és ezt mormogta:

— Tudja az ördög, minek káromkodnak.

És lefeküdt egy padra.

A DOBOS, MEG A HAJÓS.

A prolistrandon megjelent a dobos. Magassága: egykilencven. Orcáján annyi a pattanás, mint ahány csillag ragyog az égen. Ruházata fűdőrüha, amely tiz évvel ezelőtt divatban lehetett. Fekete dressz, tenyérrnyi vastag fehér szőregylél és félméter hosszú lábszárral. Hősünk hátán kis doboska himbálódzott, amint megindult a víz felé.

Mindenki őt leste, hősönk az érdeklődés közepontjába került.

Belemászott a vízbe és szép szabályos tempókkal hasított a Bega hullámain.

Igaz, hogy lába néha térdig kiágaskodott a vízből, igaz, hogy az úzás siralmasan ment, hősünk nyelte az édeskes Bega vizet. Igaz, hogy sokan mosolyogtak a parton, de úgy látszik, dobosunk az akarat embere. Ar ellen vette útját és felúszott az egyik hajóig, mely ott vesztegelt a prolistrand tőszomszédságában.

Történt pedig ezen idő alatt más valami is. A strandolók egy része fogócskózott szárazon meg vízen és valaki úgy akart „kitolni” a fogóval, hogy kihajolt a strandról, fel az egyik hajóra. Azon át futott és beleugrott a Bega. A fogó sem volt rest.

Burroughs, a Tarzan-regények világhírű írója még sohasem járt Afrikában

A népszerű és rengeteg pénzt kereső író, előbb aranyásó, rendőr és hálázó volt, amíg befutott az irodalmi pályán

Newyorkból írják: Dél-Kaliforniában, félóránnyira Hollywoodtól, van egy kis város, úgy hívják: Tarzana. A világnak ez az egyetlen pontja, amely egy író képzelt hősének nevét viseli, annak a Tarzannak a nevét, amely csak írójának: Edgar Rice Burroughsnak fantáziájában élt és aztán filmvásznonon kapott eleven alakot. Tarzan karrierjét még a Micky egér sem tudta megközelíteni, — alig van ember az összes kontinenseken, aki legalább egy Tarzan-könyvet ne olvasott volna, vagy a Tarzan-film lepergetése közben legalább egyszer ne borzongott volna meg Tarzan diadalordításának hangjára. Ez a hang népszerűbb, mint Carusó volt egykoron és ismertebb, mint a King-Kong üvöltése vagy a baskerwillei kutya döbbenetes vonítása.

HARMINCMILLIÓ TARZAN-KÖTET.

Egy legutóbbi nyilatkozatában Burroughs elmondotta, hogy

eddig harmincmillió Tarzan-kötetet adtak el a világnak ugyiszóval valamennyi nyelvére lefordítva

és az érdeklődés változatlanul igen nagy. Tarzanból közben rádiósztrá is lett, a róla készült rajzok százötven amerikai lapban jelennek meg egyszerre, de ugyanakkor Jáva és Ceylon szigetén is. Az amerikai filmgyártás sztárjainak pedig igen nagy megtiszteltetés, ha Tarzan szerepét játszhatják — Johnny Weissmüller óta már kilenc Tarzanja volt Hollywoodnak.

Mr. Edgar Rice Burroughs, a világ egyik legolvasottabb és ennek megfelelően

utána vetette magát, felrohant a hajóra az ingdeszkán és végigdübörgött ő is az uszályhajón aztán fejest a vízbe.

De a bosszu, a sötét bosszu nem késik. A egyik hajós hallván a futásokat, kimászott a hajógyomrából, végigrohant a fedélzeten, felkapott egy vödört és azzal úgy öntötte nyakon a jámbor dobost, hogy az néhány percig prüszkölött meg fújdogált, amíg folytathatta útját. Akkor azután nyugodtan tempózott vissza, letette a dobort, felöltözködött és örökre elhagyta kedves strandunk területét. Azóta ugyanis senki sem látta

TÖRTÉNET EGY FIURÓL MEG EGY LÁNYRÓL

Ennek a történetnek a hőse egy fiu meg egy lány. A fiu már többször volt a strandon, a lány még nem. Amikor mindketten már eleget ültek napon, megindultak a víz felé. És ekkor kezdődött

— Laci, hol kell itt bemenni?

— Itt, — mutatott a lépcsőre Laci.

— Tudom, hogy itt, de melyik a jobbik lépcső. Ez-e, vagy az?

— Ez itt ni, — válaszol Laci.

Bemennek. Eltűnnek a lépcső aljában.

Laci, milyen mély itt a víz?

— Mellig ér.

— Laci, hol lehet itt kijönni?

— Ott, ahol bejöttél kedves.

— Tudom, de ha tovább úszom.

— Majd megmutatom.

A fiu beleveti magát a vízbe. Úszik a közepre felé.

— Laci, milyen mély ott a víz?

Laci kinyújtja a karját, eltűnik, az ujjahegye is nemsokára.

— Laci nem lehet itt görcsöt kapni?

A szerencsétlen Laci, aki most került ismét a felszínre:

— Persze, hogy lehet.

— Juj, akkor nem megyek be!

— De gyere csak!

— Hideg a víz?

— Nem.

Folytatódna a kérdések és másnap Laci megint egymaga jött ki a strandra.

Rézscap Benő

— A KRÓNIKUS SZÉKREKEDÉSEK, az ahasi vérpangások és az aranyeres bántalmak kezelésében az igen nyhe hatású természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizt sok esetben mindennap reggel felkeléskor és este lefekvés előtt is fél-fél pohárnyi mennyiségben alkalmaztatik. Kérdezze meg orvosát.

a legtöbbet kereső regényírója, 63 esztendő.

Mr. Burroughs előbb „kereskedelmi pályára” lépett, majd mikor önállósította magát, szegény kereskedő volt, állandóan a csőd és a kényszerregyezség szélén állott és addig soha egyetlen sort le nem írt. De nem is olvasott, fogalma sem volt a nyelvtanról, többet éhezett, mint ahányszor jóllakott. A „kereskedelmi karrier” befejezése után Oregonba került aranyásónak, még később vasuti rendőr, majd hálázó lett, hirdetési irodát is nyitott, de azzal is tönkrement. Amihez csak nyúlt, — rosszul sikerült. Ennyi „sikeres” üzleti tapasztalat után

végre elhatározta, hogy könyvet ír: „Minek köszönhetem üzleti karrieremet” címmel.

Az amerikai vidéki lapok felfigyeltek erre a könyvre és néhányan levelezőjének szerződették, hogy a szerkesztői üzenetek rovatában válaszoljon az olvasók kérdéseire és adjon nekik „csalhatatlan” üzleti tanácsot. Burroughs megtanulta hamar, hogyan kell ilyen kérdésekre semmitmondó válaszokat adni, amelyekből neki semmi kellemetlensége sem lehet, az olvasók pedig megnyugosznak.

TARZAN SZÜLETÉSE.

Csak ebben az időben kezdett Burroughs olvasni. Olcsó hetilapokat, krajcáros regényeket, s ezeknek hatása alatt határozta el, hogy ő is író lesz. Első regénye a Mars-lakókról szölt és az All tory Magazine vásárolta meg négyszáz dollárért. Később Burroughs egy Walter Scott-

Az ember tragédiája a román színpadon

Figyelemre és elismerésre méltó jelenségnek tekintjük a többségi részről megnyilvánuló művelődéspolitikai udvariassági tényeket s ezúttal megállunk Az ember tragédiájának tervbe vett románnyelvű előadása mellett.

Érdekes és bátor kísérlet, melynek kihatása tulnó az irodalmi és művészeti vállalkozások határán és kiváló eszköz lehet arra, hogy a szép és nemes iránt fogékony lelkek ezáltal is közelebb jussanak szellemiségünk ismeretéhez s Madách hatalmas drámai költeményén keresztül megismerjék valamiképp a magyar alkotóművészetét.

A kulturális közeledés — szívesen mondanánk úgy, hogy „közelség” — ugyanis ezen a megismerésen és érzésen alapul. Nem a külső látszat, hanem a belső értékelésen és megbecsülésből fakadó rokonszenv. Hiszen verset, novellát, tanulmányt, sőt szindarabot is fordítottunk már sokat egymástól, igaz, hogy főként élő és közéletben szerepet vivő irodalmi nagyságok tollából, de mindez kevés. Ez még nem szorosan vett kulturális közelség, hanem annak csak egyik tényezője. Eszköz, feltétel, mód, — nevezzük úgy, ahogy éppen akarjuk. De még nem közelség. A közeledésnek nem papíron kell megvalósulnia, hanem a lelkekben. Nem szórványos, magánkezdeményezésekből kellene táplálkoznia, hanem szervezett, céltudatos egységben megnyilatkoznia. Jele nem az udvariassági kézszerítés, hanem az egymás felé dobogó szív. A közeledés a jobbkat meghódító lelki folyamat, amelyben megállás és hátrálás nem lehet, még akkor sem, ha a pillanatnyi körülmények cseppet sem kedveznek a jószándéku tervek százszázalékos keresztültelének. Mert a közeledés, ahogy azt elképzeljük és őszintének tartjuk, nem technikai és nem is pusztán művelődéspolitikai probléma, hanem egy kezdődő szellemi barátság, közös nevezőre jutás, mely a kölcsönös érdekek felismerésén túl a más nemzet sajátos értékeinek becsülését és elfogadását eredményezi.

Itt tartunk-e már?

Annyi bizonyos, — hogy erre a részletjelenségre kiterjünk, — aligha van még magyar irodalmi alkotás, melyet éppen a lelki közelebbjutás annyi reményével és esélyével vetíthetünk másnyelvű kulturaközönség elé, mint Madách halhatatlan művét. Az ember tragédiája, úgy, amint a zsúfolt történeti színekből kibontakozik, vég-eredményben is az Isten nélküli világ tragédiája, a túltengő önhittség, vesztébe rohanó gőg és elbizakodottság csődje. Egészen mai.

Rémesen hasonlítanak ezek a színek a ma világképéhez, melyben az anyagi haszon imádata, a vérségi származás, faji mithosz, nemzeti elkülönülés jelzi az emberi felsőbbrendűség kérdésének szabadság fényessége, a testvériség melege. Egészen maiak azok a „rettentő látások”, melyek örjítő bizonytalanságerzetet keltenek Ádám lelkében. Ádámok millióinak lelkében. A kérdések egész sora merül fel, amiben mindegy, román vagy-e, vagy német, francia, vagy magyar: „E szűk határu lét-e mindenem?” — „Megy-e előre fajzatom?” — „Van-e jutalma a nemes kebelnek?”

A modern Ádám dideregye tekint e kérdések felé s kételkedése emésztő súlylat nehezedik reá, mert elfödi előle a valóságot a luciferi hazugság és tagadás. Ilyen luciferi hazugság, ha valaki azt mondja, hogy mindent megtett már az osztó igazság érdekében és ilyen luciferi tagadás az, ha nem akar tudni sebekről és orvoslásról. Az Ember Tragédiája betekintés és kilátás. Betekintés az életprobléma mélyére és kilátás mindkét partra: a kétségbeesés és heroizmus partjaira. Az egyikén Lucifer áll őrt s mögötte a korlátlan szabadverseny aranyhegyeit a könnyek, a verejték és vér óceánja mossa körül, a tudomány ígéreteit a megcsaltak átkai kísérik és a két mai függő kertjei körül állati nyomor és bestiális bűnök szemétdombjai gözölgönek. „A szabadsággal együtt nő — írja egyik kiváló társadalomkutatónk — a nem szabadok, a reménytelen robot poklába szorítottak egyenlősége.” A modern fáraók aranyhegyeket építő rabszolgái is magukkal cipelik az örök rabszolgasors tragikumát: a kiszolgáltat-

tottság, a máról-holnapra élés, az állati gondok egyenlőségét, a nesze semmi, fogd meg jól — rendszerét, — és valójában még a művészet is a testiség és tömegszeszély szolgálatává vedlett át és nem véletlen, hogy az átlagember a görlik rángatózó hústömegein és a kabarészellem kificamodott ötletlen keresztil akar át-lényegülni, azaz az örök kérdések elől a pillanatot bódulatába menekülni.

A másik parton, melyet az Ember Tragédiájának klasszikusan szép befejezése mutat meg, ezen a parton az embernek hozzá kell kényszerülnie egy nálánál előbb volt és tovább is élő, örök közönséghez. Egymásért is vagyunk. Csak akkor találunk rá létünk helyes értelmére, ha egymásra találunk. Erre sarkal minden tisztaszándékú embert a benne rejtőző örök Ádám s ezért teljesíti kötelességét a cél világos ismerete nélkül is hősiessé elszántsággal. A drámai költemény leküzdhetetlen visszhangja a lélekben minden sötét színezete mellett is, a jobbként én felé való vonzódás. A magasabb emberi közösségek vágya. A küzdés és bizalom éltetője, a „több” szeretet után...

Magyar zseni agyából pattant ki ez a világot átfogó fájdalomra és vívódásokra fényt vető kultúri remekmű s aki másnyelvű fordításban olvasta, vagy színházban átélté, valamiképp közelebb áll hozzánk. A román előadás alapja Gotha Octavian klasszikusan szép fordítása lesz, mely az eredeti műnek nemcsak eszmei légkörét, de stílusbeli szépségeit is érzékelteti. Remélhetőleg ennek az előadásnak is lesznek érzékeltető gyümölcsei.

Kulesár Kálmán.

CORSO mozgó

Ma, vasárnap, utoljára a nagyszerű film:

Nyugat leánya

D. e. 11 órakor 17 leies helyárrakkal!
Holnap, hétfőn, szenzációs premier

Özvegyek szigete

A főszerepekben:

MARCELLE CHANTAL
PIERRE RENOIR
AIMÉ CLARIOND

A szerelem harca a bátorsággal

regényt olvasott s ennek hatása alatt megírta második regényét, amely lovagregény volt — ezúttal azonban elfogadatlanul visszaküldték neki. Burroughs arra gondolt, hogy a történelmi regény azért nem volt jó, mert hiszen kellő ismeret hiányában fogalma sem volt arról, milyen volt tulajdonképpen a lovagkor, viszont a Mars-akról szóló fantasztikus írása azért volt sikeres mert ott minden hetet-havat összehordhatott hiszen a Marson senki sem járt. Így határozta el, hogy csak fantasztikus regényeket fog írni és mivel akkortájt olvasta Stanley útleírásait a következő regénye már Afrikában játszódott le és „Tarzan a majmok országában” címet viselte. A regény meg is jelent a Story Magazine hasábjain, de majdnem baj lett belőle, mert Afrikában élő amerikaiak egyre-másra irodalmi leveleket a szerkesztőnek, vádat emelve a regényről ellen, aki kalandjai között sűrűn szerepeltetett tigrisakat, már pedig Afrikában nincsen tigris.

Burroughs, félve a további komplikációk miatt felhagyott egyelőre a regényírással és az első Tarzan-könyvéért kapott kétszáz dolláron mezehezvezető-gyárat alapított, de ez „perce alatt” tönkrement, úgy, hogy kénytelen volt tovább folytatni a regényírást. Közben a Tarzan-figura egyre népszerűbb lett és Burroughs most már egyenes felszólítást kapott a többi Tarzan-regények írására. Szorgalmas munkával, reggeltől estig való regényírással hamarosan huszezer dollárt keresett évente, melyre családjával együtt mindennap jóllakhatott.

1919-ben Dél-Kaliforniában nagy birtokot vásárolt s ott megalapította Tarzánt. A farm megtehető pénzbe került és Burroughs sebesre vette az újait, csakhogy a lovakat, az ökröket és a többi állatjait eteni tudja. Ha történetesen nem dolgozott, felkapott lovára, megtöltötte táskáját, kilovagolt a környékre, — úgy élt, mintha azt a Tarzan-regények szerzőjétől mintha olvasója el is várta.

A TARZAN-HANG RECEPTEJE

Aztán jött a film és megjelentek az első Tarzan-filmek. Eleinte csak némán, aztán már hangosan. Az első Tarzan-filmeket a műteremből forgatták szelídített oroszlanokkal, meszsírról hozott flamingókkal, zebrákkal és majmokkal. Rőleg a majmokkal volt sok baj, mert azok mindig megszöktek a felvevőgép előtt. A hangosfilm forradalmának beköszöntésekor hónapokig tartott, amíg Hollywoodban „megszülte” a híres Tarzan-kiáltást, amely öt különböző „ordításnak” összekapcsolása. A híres Tarzan-kiáltás, amelynek hallatára megborszódik a szőke háta, a következő öt alkotóelemből áll:

1. Weissmüller saját hangja;
2. kutyamorgás;
3. egy szopránhang. Ennek tulajdonosa Miss Ediges, akinek hangját külön hangszalagon veszik fel;
4. hiénaüvöltés;
5. egy hegedű G-hurjának pengetése.

Ilyen „egyszerű” a Tarzan-hang konyhareceptje.

Mr. Burroughs azt is elmondotta nyilatkozatában, hogy ő tulajdonképpen

hősének nevére a legbüszkébb.

arra, hogy ezt a nevet kitalálta, amelynek hallatára már a dzsungel kell, hogy az olvasónak egy a nézőnek eszébe jusson — e név nélkül a dzsungelnek ez a félelmetes és rettenetesen hősi soha nem lett volna alkotója szerint, ennyire népszerű.

Tarzanban külön iroda foglalkozik a Tarzan-művek különböző szerzői jogainak és a beolvadó tiszteletdíjaknak nyilvántartásával. Maga Burroughs gondosan és mindenki előtt zárt stúdióban diktafonba mondja legújabb regényeit. Már nem olyan szorgalmas, mint fiatal korában, sok dolga van a különböző szerződések kötésével, korrekkturák olvasásával, filmkönyvek átnézésével, de azért mégis

minden félévben megír egy-egy új Tarzan-könyvet, amely egyszerre ötven nyelven jelenik meg.

A Tarzan-könyvek írója egyébként már nagyapja és az egyetlen vágya, hogy egyszer eljusson Afrikába, a Tarzan-regények színhelyére, ahol még sohasem járt. Egyszer már szeretné meglátni azt az országot, amelynek, anélkül, hogy földjét taposta volna, legnagyobb reklámügynöke lett. Burroughs alig hagyta el az Egyesült Államok területét, egyszer volt Kanadában, egyszer Mexikóban, de még

soha sem volt Afrikában

— nem volt rá ideje. Mindig könyveket kellett írnia.

Ui és ui könyveket — Afrikáról.

RIPORT A RÁDIÓRÓL

Beszélgés a világgal rövidhullámon. Rádióműsor, amely mindenkit kielégítene. Különböző emberek hogyan hallgatják ugyanazt a rádióneműsört?

Ha végigmegyünk az uccán, különösen este, úgyszólván minden lakásból rádió hangjai szűrődnek ki. Szól a hangszóró a főtéri bérház második emeleti lakásában, a villenegyed csinos magánházában, a szuteréni sötét helyiségben és az alberleti szobában egyaránt. A rádió ma már nem jelent fényűzést, egyszerű munkásembereknek is saját készülékük van. Az otthonát szerető ember legjobb barátja lett a rádió.

NEMZETKÖZI BARATKOZÁS RÖVIDHULLÁMU KÉSZÜLÉKKEL

Érdekes dolog betekinteni a ma már nagyszámúban létező, rövidhullámu készülékkel dolgozó rádióamatőrök műhelytitkaiba. Az amatőr működését szigorú törvények szabályozzák és korlátozzák. A beszélgetési lehetőségek szűkre vannak szabva. A rövidhullámu rádiókészülék olyan, mint a szárnyaszegett madár, repülhetnek, de szárnyai meg vannak kötve. Az amatőröknek meg van szabva, mit beszélhetnek egymással. Minden országnak más és más hívőjele van. A romániai hívő így mutatkozik be: Y. R. Még néhány jel: L. I. A. D. — Litvánia; O. N. N. 4. Y. — Belgium; W. 3. B. E. S. — Amerikai Egyesült Államok, Pensilvania; U. 3. I. G. — Szovjetországnak; D. 4. L. G. M. — Németország. Beszélgetni csupán a készülékről, a vételi viszonyokról, az időjárásról és hasonló közömbös dolgokról lehet, bemondhatják egymásnak címüket is, de az orszótól nem érdeklődhetem az ottani viszonyokról, a spanyol nem mondhatja el bánatát, hogy a három évig tartott gyilkos polgárháborúban elvesztette szeretett hozzátartozóit, a kínai nem közhírhelyi, hogy fajtársainak százezrei mennyire óhajtnak a békét és danzigi amatőr sem adhatja tudtomra, hogy Németország már mennyi fegyvert halmozott fel ottan. Ha leány beszél, lekopogtatja az Y. L. jelzést, ha pedig asszony, az O. F.-t. Ilyenkor válogathat az amatőr, mivel feleljen: 73 — üdvözlöm, vagy 88 — csókolom. A hívőállomás először saját jeleit sugározza széjjel az éterben, majd vételre állítja be készülékét és várja a választ. A másik állomás, amelynek gazdája meghallotta hívásunkat, először a mi jelünket ismétli, majd a sajátját adja és megkezdődik a beszélgetés, amely azonban csak a meghatározott korlátok között folyhat.

ELTÉRŐ VÉLEMÉNYEK A MŰSORRÓL

Sok panasz hangzik el a rádióelőfizetők részéről az izlésüknek nem megfelelően összeállított műsor miatt. Az egyiknek minél több komoly, klasszikus zene kellene, a másiknak meg csak könnyű muzsika. A harmadik több cigányzenét óhajt, a negyedik pedig sokalja azt. Van akinek több felolvasás kellene, de van olyan is, aki viszont csupán zenét hallgatna egész nap. Kevés a híradás, — igen sok; több szindarabot — egyet sem; minek kell a torna — csak a reggeli tornát hallgatom — és így tovább, a vélemények a legeltérőbbek és nagyban különböznek egymástól. A rádióműsor összeállításának nehéz a feladatuk. Megkérdeztem egy ilyen elégedetlenkedő rádióhallgatótól, milyen lenne az a műsor, amely minden előfizető igényét kielégítené? Ime a válasz: „En csak a komoly muzsikát szeretem, tánzenét sohasem hallgatok, de azért természetesen annak is helyet adnék a műsorban. A két adóállomás műsorát úgy állítanám össze, reggel fél nyolctól éjfélig után egy óráig, hogy amikor az egyik adó zenét közvetít, ugyanakkor a másik előadást, híreket, felolvasást, különböző közleményeket, szindarabot, nyelvrleckét stb. adjon. Így mindenki azt hallgathatna, ami neki éppen tetszik. A zenei rész felváltva komoly és könnyű muzsikából állna”.

HOL HALLANI MAGYAR SZÓT

Ha leülünk a rádiókészülék mellé és forgatni kezdjük a gombot, gyakran magyar-nyelvű beszéd üti meg füllinket. Banska-Bistrica — Besztercebánya és Bratislava — Pozsony szlovák, Moszkva szovjetország, Belgrád, és néhány olasz adóállomáson kívül újabban Bucuresti és Rádió Románia is ad magyar-nyelvű közvetítést. A szlovák adók magyar-nyelvű adásának időpontjai délben és este vannak; a Róma II. 245 méteres és 2 R. O. rövidhullámu olasz adók műsorát közvetítik Triest és Bari is, minden este fél 9 órakor, romániai időszámítás szerint, ahonnan híreken kívül egyéb közleményeket, ismeretető előadásokat, olasz nyelvrleckét stb. adnak; a belgrádi rövidhullámu állomás minden nap 18.25 órakor sugároz magyar nyelven, esütörtökön és szombaton pedig 14.25 órakor szerb-horvát nyelvrleckét közvetítenek magyarok számára; Moszkva a késő éjszakai órákban szlovák meg magyar nyelven, a román állomások pedig az esti román hírszolgálat befejezése után közölnék híreket magyarul.

A RÁDIÓ HATÁSA A HALLGATÓKRA

Milyen hatása van ugyanannak a műsornak a különböző társadalmi rétegekhez tartozó hallgatók körében?

Kispolgári család. A készülékét ma vásárolta részletre az egyik mellékecai fűszerkereskedő. Már az első felőrában megbánta a vásárt, mert leendő veje vállalta az antenna felszerelését, felmászott a háztetőre és a kereskedő félt, hogy leszédül onnan és nem veheti el a leányát. A szomszédok is itt vannak, hallgatják az új rádiót. Szindarabot közvetítenek. „Hangosabban” — kéri a pirosarcu, kövér szomszédasszony. „Ellenkezőleg, gyengébben” — mondja a házigazda és ezen összevesznek. A megsértődött nő haraggal távozik, a készüléköt pedig átkeposolják hosszú hullámra és Brassóbtól tánzenét hallgatnak. „Te iubesc...” bugja a hangszóró és a leány, a boldog menyasszonyjelölt vágyakozóan néz a fiúra és közben mindenki a fiúbemászó tangót dudolgatja. A fiatalok táncolni kezdenek. A völégényjelölt valamit a lány füllébe sug, az elpirul. Többet nem szólnak egymáshoz egy szót sem. A leány arra gondol, hogy a ma olvasott regényben és így mondta szerelmének a lovag — franciául volt írva, már nem emlékszik a szavakra, de tudja mit jelentett — szerettek. A következő tangó nagyon ismerős, a nagymama is énekelni kezdi, de olyan rosszul, hogy alig lehet reá ismerni. Majd Budapestet kapcsolják be, ahonnan cigányzenét közvetítenek. A csárdásnál táncra perdül az egész társaság. Az időjárásjelentést senki sem hiszi el. Mindenkinek van valami csalhatatlan időjósja, hogy lesz eső, vagy sem. Tyuk-

szem, reuma, kutyavonyítás, zöldbéká — ilyenek. Az előadást a nikotin mérgező hatásáról nem el a dohányzók.

A mérnök. Régi rádióhallgató, de eddig még egy készülékkel sem volt megelégedve. Kény karosszékben ülve fekete kávéját szűrösli és gátja a szindarabot. A bonyván szerelmi vallo má! eszébe jut; hány nyelven tudná ő ezt elmondani. Gondolkozik és a végén elveszti a darabot, nem érti tovább, nincs meg az összefüggés. A ben átkapcsol Brassóra. A tánzene közben ma tika! probléma jut eszébe, fejében számitani és sipolásra lesz figyelmes. Azt hiszi, hogy a lélek fűtyöl, de kiderül, hogy a rendőre a sarkon dig már arra gondolt, hogy holnap ismét bekap a gépet. A cigányzenét nem szereti a rádióbaratja, nem elég természetes. Annál nagyobb gyelmlemmel hallgatja az időjárásjelentést. Kív hogy holnap melyik ruháját veheti fel. Végigatja a felolvasást is és elhatározza, hogy hol kezdődőleg kevesebbet cigarettázzik.

Öreg házimesterpár. Az ágy szélén ülnek, ben a hangszóróval. Szuszogni is alig mernek, jobban hallják a szindarabot. Tetszik nekik asszonyoknak eszébe jut, hogy huszonöt évvel e Pesten látta férjével Fedák Sárít. Akkor szalk volt, az ura pedig szolga egy üzletben. A zenét bolond, fiataloknak való muzsikának tartannál szivesebben hallgatják azonban Lakatos cigányzenekarát és énekelnek hozzá. Az időjósok nem bízna, eddig még sohasem vált be. A felást végighallgatták ugyan, de egyiküket sem kelte, soha nem dohánnyoztak. „Kit érdekel az hülyeség?” kérdezi az asszony, amikor vége a olvasásnak. kikapcsolja a rádiót, ásitának egyre vetkezni kezdenek. Babuczay György

SVÁJC MEGTUDJA VÉDELMEZNI ORSZÁGHATÁRAIT ÉS SEMLEGESSÉGÉT

A KIS ÁLLAMNAK NAGY ÉS ERŐS NÉPFÖLKELŐ HADSEREGE VAN

Az utóbbi idők lázas hadikészülődései közben a világpolgár már többször emlékeztek meg a semleges Svájc és annak haderejéről. Ezek a tanulmányok természetesen más és más forrásból származva, különböző színben tüntetik fel ennek a kis, de mint tudjuk nagy történelmi multtal rendelkező országnak ellenállóképességét és nemzetvédelmi erőforrásait. Ugy is mondhatnánk, hogy a különböző nemzetiségű katonai szakírók általában „saját nemzetik szempontjából” alkották meg ezirányú véleményüket.

Kísérleljük meg Svájc katonapolitikai helyzetének és nemzetvédelmi lehetőségeinek teljesen tárgyilagos alapon leendő ismertetését: Mit látni fogjuk, anélkül, hogy rideg számadatokat sorolnánk fel, ma már nemzetvédelmi vonatkozásokban nem egy gyenge nemzetről számolhatunk be, hanem egy erős Svájeréről!

A területileg kis ország földrajzi fekvéséért egyenesen rákényszeríti hadvezetőségét, hogy nemzetvédelmét erőssé tegye. A jövő háborúja egyik színhelyének szomszédtságában fekszik. A környező államok előretolt bástyája, ezenfelül Nyugat- és Kelet-Európa összekötő útjainak csomópontja. Ezzel tulajdonképpen már mindent megmondunk!

Német-, Francia- és Olaszország közé beékelve, e hadseregek mozgási irányában terül el és így a vezérkarok hadművelleti tervében adott esetekben bizonyos szerepet játszhatik.

Ma már nem titok, hogy Svájc semlegességének hű őrzője nem csupán az ország rendkívüli nehéz terepe és annak aránylagosan könnyebb védhetősége, hanem a kitünően felszerelt, felgyelmezett, kiképzett és nagy történelmi hagyományokkal rendelkező svájci hadsereg is.

Svájc geopolitikai helyzete egyes hatalmakat olyan hadműveletek megalapozására csábíthat, amelyek a semleges ország területén át vezetnének az ellenfél oldalának, hátának megtámadásához.

Lidell Hart ismert angol katonai író, aki Svájc határait csak nemrégiben járta végig, „The Defence Britain” című műben Svájc hadászati jelentőségére is kitér és a következő érdekes megállapításhoz jut:

— Svájc katonapolitikai jelentősége abban áll, hogy a jövő háborújában nem annyira francia, mint inkább német átvonalásnak lehet kitéve.

A német sajtó, különösen a legutóbbi időkben, nem is egyszer cáfolta meg azokat a híreket, hogy a német hadvezetőség háboru esetén

Svájc előzönlésére gondol. Így ezzel az esh séggel behatóan foglalkozni fölösleges.

Tisztán akadémikus, ugys mondhathatnánk, méleti alapon csoportosítva a lehetőségeket következő teljesen politikamentes tárgyi me lapításokhoz jutunk:

Francia részről nem nagy fantázia rejle abban, hogy Svájc előzönlésével a Németors ellen működő haderők az ellenséget így táják meg, mert ha ez sikerülne is, akkor mindig a Rajna és a Feketeerdő akadályvon kellene bevenni. Ezenfelül ilyen francia táma még ha el is érné a német határokat, nem csegetne további kézenfekvőbb támadási cékal.

Kedvezőbb hadászati viszonyokat tere

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengerentuli utazások

gyorsan, kényelmesen és olcsón a
Hamburg-Amerika Linie
modern hajóival

ÉSZAKAMERIKA (Kanada)
KÖZEPAMERIKA
DÉLAMERIKA (Chile, Peru)
AUSZTRÁLIA, KELET-ÁZSIA
összes fontos kikötőibe

Tanulmányi és üdülési utazások
a tengeren egész éven át

Afrika-utazások
A Német-Afrika járatokkal
Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie

S. A. R.

TEMESVÁR, I., Mercei-ucca 1. szám
Telefon: 36—66.

Gandhi hetven éves

Anapsütéses Bombayban, az Indiai óceán partján egy sovány, csupa csont öregember és vele együtt milliók és tízmilliók ünnepeket ünnepelnek. A Mahatmának hetvenedik születése napját ünnepli India. Erre a jelentéktelen és igénytelen kiállású ember szavára olyan néptömegek hallgatnak és követik ma is a szavát, ami a nagy számokhoz szokott Ázsiában sem mindennapi és ahol öt-tíz millió ember számba sem jön.

Gandhi az indiai nép bálványja, egész nevén Gandhi Mohandasz Karamcsand földhözragadt hindu család nagyszámu gyermekeinek egyikeként jött a világra. A keleten uralkodó szokás szerint korán — 13 éves korában — megnősült, pontosabban mondva — megnősítették. A mézes-hetek után a még diáksorban levő Gandhi tovább folytatta középiskolai tanulmányait, majd 19 éves korában Angliába ment és ott az egyik egyetlen jogi karára iratkozott be. A művelődésnek magasabb foka kétszertelenül felébresztette benne az addig szunnyadó faji öntudatot, de elhivatottsága abban az időben még nem öltött olyan méretet, hogy következetni lehetett volna a későbbi népvézerre. Az egyetem elvégzése után családjával együtt a délafrikai Natalban telepedett le, ahol az indus kolónia szívesen fogadta. A bur háború kitörésekor visszatért hazájába és csak a burok leveretése után szándékozott ismét Natalba menni. A háború befejeztével a „Courland” hajó fedélzetén igyekezett Natalba, azonban a hajót az Indiában dühöngő pestisjárvány miatt huszonhárom napon át vesztéggár alatt tartották. Délafrikában abban az időben bevándorlás elleni ligák létesültek, amelyek elsősorban a színesbőrűek ellen folytattak hadjáratot. A hajóról leszálló Gandhit a felbőszített tömeg agyafőbe verték, aki a következő hajó fedélzetén örök re otthagya jól kezdődő ügyvédi sikereinek színhelyét.

Ez a pillanat volt életének fordulópontja. A legszentebb érzelmeiben megbántott ember egyéni céljának, az angolok elleni harcot tűzte ki. Külsőjében is mindent elkövetett ennek érdekében. Levette magáról az angol szövetruhát, fehér lepel volt az egyedüli öltözék, amit küzdme óta magán visel. Ügyvédi gyakorlatát is abbahagyta azért, hogy politikai eszméinek élhessen. Egyre nagyobb érdeklődést tanusított az indiai nemzeti mozgalom iránt. Indian Opinion címen lapot alapított és kiadta első könyvét India függetlensége cím alatt. Először 1919-ben lépett nyilvánosság elé. Programját néhány pontban foglalta össze: az angol áruk bojkottja, az állami

iskolákba egyetlen hindu sem iratja be gyermekét, az indiai angol bankok által kibocsátott köicsönkötvényeket visszautasítják, valamennyi fizetett és tiszteltbeli hivatali állásáról lemondottak, az angol bíróságokat bojkottálták, minden hindu és hindu közötti viszályt békebíró útján egymás között intézték el. Mozgalma éveken keresztül véres összetűzésekre adott okot a bennszülöttek és az angol katonaság között.

Végül is 1931-ben az angol kormány a londoni kerekasztal-konferenciára meghívta Gandhit, akit ekkor már milliók bizalma kísért útjára. Emlékezetes marad az a jelenet, amikor a londoni Victoria pályaudvaron az üdvözlésére megjelent magasrangú gyarmati minisztériumi tisztviselők előtt egy alacsony, fogatlan, pápaszemes és fehér lepelbe burkolt meztelbás ember lépett. A vonat hátsóján: ez volt Gandhi. Függetlenségi mozgalma annyira népszerűvé vált, hogy úgy a brahmánok mint a mohamedánok elismerték vezérüknek és megváltójuknak. Aki csak kicsit is ismeri a két vallás közötti éles ellentétet, értékelni tudja Gandhi mozgalmanak jelentőségét.

Az indiai alkotmány kihirdetése óta együttműködik Angliával. Felfogása az, hogy India sokkal függetlenebb állami életet élhet így, mint ha harcol Anglia ellen. Gandhi korábbi és jelenlegi politikája éles ellentéteket mutat: azelőtt elkeseredett harcban állott a brit birodalommal és annak minden megnyilvánulásával, ma pedig bizonyos tekintetben legjobb barátja az angoloknak. Az indiai nemzeti kongresszusnak ő a lelke és irányítója, de a kongresszusnak nem tagja.

Ezer és ezer honfitársa végzett előtte Angliában egyetemet és ha a „Courland” hajónak Natalban történt kikötésekor nem történt volna incidens, talán ő is valahol ott élne jólmenő ügyvédi irodájának jövedelméből. Az ütés, amelyet színes bőre miatt kellett elszenvednie, egész életére kijelölte útját. Talán éppen abban a pillanatban, amikor a megvadult tömeg megtámadta és a földre teperte, villant át agyán az idézet: „ahol a víz és a szárazföld találkozik, ott sár és rothadás van”. Igenis, sár és rothadás van és Gandhira éppen ez jellemző, hogy megértette a színesbőrűek elleni tüntetésben saját küldetését, hazatérve, levette magáról az európai külsőnek még a nyomát is.

Gandhi élete megérdemli a hősiesség jelzőt. Népvézer és megszállott volt, talán egy kicsit diktátor is. Mozgalma nem volt dinamikus és menetelő, de mélyreható nemzeti. Ő az egyetlen diktátora a világnak, aki kizárólag a szeretetre támaszkodik.

Paál János.

A temesvári telekkönyvi hivatal nem engedélyez ingatlan átírást

A hivatal felfogása szerint Temesvár is hadizónába esik

A Monitorul Oficial augusztus 3-iki, 177. számában megjelent a katonai zónák létesítéséről szóló végrehajtási utasítása. A végrehajtási utasítás pontosan meghatározza, hogy mely községek tartoznak a katonai zónába és pontosan meghatározza azokat a községeket is, amelyek a temestorontálmegyei katonai zónákat képezik. Temesvár nem szerepel a felsorolt községek között és így általánosságban az a vélemény alakult ki, hogy

Temesvár nem tartozik a zónához, illetve a városra nem vonatkoznak a zónák területére elrendelt rendszabályok.

Mint ismeretes, a katonai zónában előzetes miniszteri engedély nélkül senki sem telepedhetik le és onnan bárki minden indoklás nélkül kiutasítható. A törvény szerint a katonai zónában ingatlanok elidegenítése, vagy csak bérbeadása, a minisztérium előzetes jóváhagyásához van kötve.

A temesvári járásbírósa telekkönyvi hiva-

talának igazgatója, Utia Nicolae, arra az álláspontra helyezkedik, hogy Temesvár városa is belesik a katonai zónába, mivel mind a 32 község, amely a temesvári telekkönyvhöz tartozik belesik a zónába. Temesvár városa pedig a községek központjában áll, a törvény rendelkezései Temesvár városára is vonatkoznak és ezzel az indokolással

visszautasítja azokat a kérvényeket, amelyek ingatlanok tulajdonjogának változásáról szóló bejegyzést kérnek

és nem viselik magukon a minisztérium előzetes engedélyét.

Hirdessen a Déli Hírlapban

lapunk új regénye, melynek közlését csütörtökön kezdjük meg. Minden új előfizető csütörtöktől szept. elsejéig

ingyen kapja a Déli Hírlapot

A dzsungel titka

SPORTSEMÉNYEK = Sporthirek mindenfelől

Vasárnap kezdődik a bécsi diákolimpia

Kis seregszemle

Vasárnap kezdődik meg Bécsben (s egy héttel tart) a főiskolások világbajnoksága. A bécsi főiskolások ki akarnak tenni magukért és lázas munka folyik a rendezőbizottság irodájában.

Weitzer bécsi diáksportvezető a következőket mondotta a világversenyzőről:

— Húsz nemzet nevezett a visontagságok között kiirt versenyre. Remélem, az eredményeken nem fog látszani, hogy néhány nemzet nem küldte el versenyzőit. Olaszország, Japán, Svédország, Magyarország és Németország versenyzői olyan kiválóak, hogy már ők biztosítják a bécsi világbajnokság sikerét.

A német csapat természetesen igen erős. A vágtázók között van Boenecke (Berlin), Struckl (Bécs) és Vogelsang (Köln). Az atlétasportban van még Stöck, az olimpiai győztes, aki gerelyvetésben, súlylökésben és diszkoszvetésben indul. A magasugrásban Weinközt képviseli a németeket. Ezenkívül azonban természetesen minden sportágban erős német csapat indul. Nem kétséges, hogy a főiskolai játékokon a legtöbb győzelmet Németország aratja.

A többi résztvevő közül Olaszország a leg-erősebb, 300 tagu csapatot küld. Különösen erős az olasz atléta- és futbalcsapat. Az olimpiai diszkoszvetés harmadik helyezettje, Oberweger a 110 m-es gátfutásban is indul. Általában az

atlétikai számokban nagy harc lesz az olaszok és a németek között.

Az olaszok főiskolák futbalcsapatában egész sereg olyan játékos van, aki a berlini olimpián kiharcolta az aranyérmét. Ezek közé tartozik Frossi jobbszélő (a berlini olimpiai tornán a legjobb jobbszélő volt). Az olasz középfedezet a bolognai Baldo lesz. Az olimpiai csapatban játszott még a „bécsiek” közül: Venturini, Piaza és Valentini.

A japán csapat már néhány hete Németországban portyázik. Taniguchi, a japán vágtázó, Jamashita a hosszútávfutó, Oda és Kawamura a gátfutásban indul.

Oki, a japán csapat vezetője ezt mondta:

— Igaz, hogy hosszú utat kellett megtennünk, de már összeszedtük magunkat. Jó szereplést várunk.

Svédország 40 tagu csapatában atléták, vívók, uszók és vitorlázórepülőök vannak.

A magyarokat óriási érdeklődéssel várják Bécsben. A bécsi lapok a jóslatoknál igen nagy szeretettel szólnak a magyaroknak.

A „Neues Wiener Tagblatt” ezt írja:

„A magyarok csapata minden sportágban meglepetést hozhat. A vívásban, az uszásban egészen elől lesznek a magyarok, de bizonyára jól fognak végezni a futballban is. Könnyen megismétlődhet itt is az olasz-magyar futballöntő.”

Osszeállították az országos ifjúsági válogatottat

Ismeretes, hogy mintegy két héttel ezelőtt a labdarugószövetség az ország minden részéből edző táborkba gyűjtötte össze az ifjúsági játékosokat. Az egyes városok válogatott együttesei körmérkőzést játszottak egymás között, amelyet Bucuresti nyert meg. Az ifjúsági táborozás most fejeződött be és az „ifjú”-ból négy csapatot állítottak össze, amely A, B, C, és D válogatott néven hétfőn mérkőzik egymással az A csapat a B válogatottal és a C együttes a D csapattal. Az A csapatot már összeállították. Az ifjúsági A csapat különben a következő felállításban áll ki: Stanescu (Bucuresti) — Marinescu (Bucuresti), Mincea (Bucuresti) — Campeanu (Kolozsvár), Siclevan (Arad), Amniceanu (Nagyszében) — Georgescu (Bucuresti), Coman (Kolozsvár), Banes (Bucuresti), Torjoc (Nagyvárad), Stian (Bucuresti).

Bindea a TMAC é.

Az átigazolási bizottság döntése

A ploestii Tricolor CFPV tudvalevően leszerződött az elmult szezonban a cseh Bartuneket. A középsatár azonban távolról sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, aminek az egyesület szerint jórészt az volt az oka, hogy a játékos az edzők helyett inkább a ploestii bárókat látgatta. Bartunek panaszal fordult a szövetséghez, amelyben elmaradt fizetés és prémium címén nem kevesebb mint 28 ezer leit követelt a Tricolortól. A szövetség pénteken tartott ülésén 14 ezer leit megfizetésre kötelezte a Tricolor, amely kététhónapi fizetés hátralékot jelent. Bartunek, aki különben azonnal megkapta kiadatását, rövidesen elhagyja az országot. A másik érdekes ügy, amellyel a szövetség illetékes bizottsága foglalkozott a Bindea ügy volt. Ismeretes, hogy Bindea a TMAC-hoz írt alá igazoló lapot, időkönben azonban a Ripensia tiltakozását jelentette be az igazolás ellen. A bizottság az előírt indokok és iratok alapján Bindea Silviust a TMAC részére igazolta le.

CAMT—Bata S. K. nemzetközi mérkőzés lesz ma délután a Banatui pályán

Az A) ligás CAMT ma, vasárnap mutatkozik be a temesvári sportközönségnek komoly mérkőzésen. Ellenfele a boroovi Bata S. K. együttese lesz, amely már számos európai hírnevű csapatot győzött le. A nagy érdeklődéssel várt mérkőzés a Banatui pályán félhat órákor kezdődik. Előzőleg a CAMT kombinált csapata a Banatui ellen játszik barátságos mérkőzést. Zsambolyán öt órákor a Bohn csapata játszik barátságos mérkőzést az Electrica együttesével.

Válogató jellege lesz a Jugoszlávia ellen mérkőzéseknek

A labdarugószövetség legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a belgrádi Jugoszlavia elleni három mérkőzést, amelyet mint ismeretes a Ripensia, Rapid és Venus játszik a jugoszlávok ellen, válogató jellegűnek tekinti. Felszólította a bizottság a háromcsapat vezetőjét, hogy legjobb együttesükkel álljon ki, tekintettel a szeptember 10-iki mérkőzésre.

Atlétikai verseny a Rapid pályán

A temesvári Rapid sportegylet ma, vasárnap a Rapid pályán nagyszabású atlétikai versenyt rendez, amelyen a temesvári versenyzőkön kívül, rékási, resicai és lugosi atléták is résztvesznek. A versenyek délelőtt 9 órákor és délután 3 órákor kezdődnek. Nevezéseket a helyszínen is elfogadják.

A sioktatók mégis indulhatnak az olimpián

— ezt a szenzációs hírt röpitette világra most a német sajtó. Ismeretes, hogy a FIS, a nemzetközi síszövetség csak amatőr sízők részvételét engedélyezte az olimpián. Emiatt csak bemutató számok lettek volna az olimpián a lesikló számokban. Östgard ezredes, a nemzetközi síszövetség elnöke most közölte az olimpia rendezőivel, hogy összehívja a FIS közgyűlést és ezen kimondják, hogy a FIS hivatalosan is részt vesz az olimpián és a sioktatók is indulhatnak az olimpiai versenyeken. Ez eddig mind szép. De hogyan egyeztetethető össze a tiszta amatőrizmussal?

Ezerkétszáz sielő a német „sifutás napján”

A Német Síszövetség összesen 1200 külföldi sielőt hívott meg a Sifutás napjára (Tag des Skilaufs), mint az 1940-es garmispartenkircheni téli olimpia résztvevőit. A sielők csakúgy, mint 1936. nyarán, az olimpián résztvevő ifjúsági vagy diákcsapatok, hazájuk fővárosától kezdve a rendezőbizottság vendégei. A téli játékok idején (február 2—11.) a garmispartenkircheni Olimpiai Faluban laknak. A Sifutás napja ünnepélyes demonstráció lesz, amelyen a német versenyzőkön kívül kerekben 1200 külföldi sielő vesz majd részt. A külföldi versenyzők meghívása minden esetben fixnek tekinthető.

Olyan hatalmas érdeklődés van a garmischi téli olimpián iránt, hogy a német olimpiai rendezőbizottság kénytelen volt a hírlapok utján közhírré tenni: „Még nincsenek jegyeink! Kérjük a tisztelt sportársakat, tegyék el a pénzüket októberig”.

A magyar Szentpéteri megnyerte Bled tenisz bajnokságát. A magyar játékos a döntőben a jugoszláv Laslot 6:4, 6:2, 6:2 arányban győzte le. A döntőt végignézte Pál jugoszláv kormányzóherceg is.

Toma Aurel le akar mondani a román állampolgárságáról és a francia állampolgárságot akarja felvenni, mert a bucarestii sportajtó ellenséges hangú cikkeiben foglalkozik vele.

Vasárnap világrekordkísérlet lesz Budapesten. A MAC 4+1500 méteres stafétája kísérli meg a világrekord megjavítását.

16.49 métert dobott Stöck és ezzel a legjobb ideit német súlydóbo eredményt érte el.

A jövő héten kezdődik Stockholmban a síkétmák olimpiája, amelyen Románia is képviselteti magát. Az olimpiára készülő labdarugócsapat szombaton a Jugoszlavia — Ripensia mérkőzés előtt mutatkozott be a fővárosi közönségnek. A síkétmák „hangos” sikert arattak játékaikkal.

Írtunk arról, hogy Praszler az AMTE volt játékos, aki az elmult idényben a Juventusban játszott, erre a szezonra nem kívánta szerződését meghosszabbítani az egyesületével. A kitűnő játékos tárgyalta a Rapiddal, újabban pedig az UDR-vel áll összeköttetésben. Praszler 200 ezer leit kér a resciaiaktól.

MICA (BRÁD) — GLORIA CFR (GALATI) 2:1 (0:0). A galati Gloria CFR csapata Brádon játszott az ottani Mica együttesével, amelynek során a B) ligás Mica legyőzte a galatii Gloria CFR csapatát. A mérkőzés jó sportot hozott és a Mica kitűnően játszott. A győzelmet jelentő gólokat Pascu és Cheresladeani lökték, míg a Gloria CFR részéről Milea volt eredményes. Itt írjuk meg, hogy a Mica leszerződötti Koronyt a Juventus volt kitűnő csatárát.

Svédország a losangelesi olimpián minden öt-tusát letarolt. Az elvesztett egyeduralmat akarják most visszaszerezni a svédek — mint az egyik lapban olvassuk — az olimpiai jéltéket edzőtáborba gyűjtötték össze. Itt ez a „tanrend”: 5.45 óra: ébredés, 7—12: edzés, 2—7: edzés. Tehát nem kevesebbet, mint tíz órát gyakorolnak naponta a svéd öttusázók, Máris jó formában vannak!

A gödöllői nemzetközi teniszversenyen a férfi párost Szigeti, Csikós nyerte meg, akik a döntőben a Ferenczy dr.—Stolpa párt 6:2, 6:3-ra verték.

Bensőséges ünnep keretében szentelték fel az öregfalui templomot

Öregfalui római katolikus híveinek áldozatkészsége folytán új templom épült a községben, melyet — mint már röviden jelentettük — bensőséges ünnep keretében most szentelték fel. A felszentelés szertartását Wegling János kanonok végezte Farkas János öteleki, Kilián József gyertyamosi, Elsner József jánosföldi és Pflug János újvári plébánosok segédletével. Az érkező vendégek Farkas János plébánossal és Horváth József egyházközségi elnökkel az élen a hívők nagy tömege várta. A kölesönös üdvözlések után megkezdődött a szertartás, majd megnyiták az új templom kapui és az emberek mély meghatottsággal lépték át először az új istenház küszöbét, melyet saját áldozatosságuk teremtett meg. Mise közben Wegling János szentbeszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy a templom a világ harcaiban elfáradt embernek mindig erős vára, a béke és megnyugvás hajléka lesz. Megköszönte Farkas plébánosnak, Horváth egyházközségi elnöknek, az egyháztanács tagjainak és a hívőknek, a községbeli, továbbá az újvári és tanyai lakosoknak áldozatkészségét, a hatóságok jóindulatát és a Katolikus Népszövetség támogatását. Misa alatt a hívők Mészáros Pál kántor szakavatott vezetés alatt ósrégi Mária énekeket énekeltek a templom védőszentjének, Szűz Mária tiszteletére.

KÖZGAZDASÁG

Újabb intézkedések a tavalyi buza exportjára vonatkozóan

Megteltek a kikötői gabonaráktárak

A nemzetgazdasági minisztériumban működő buzaértékesítő hivatal körrendeletet küldött valamennyi vámhivatalhoz, amelyben tudomásukra adta, hogy a buzaértékesítési törvény értelmében július 17-én bejelentett tavalyi termésű búzát augusztus 31-ig lehet külföldre szállítani. Az exportörök minden külföldre szállított vagon búza után 4 ezer forint bremiumot kapnak. A megyei buzaértékesítő hivatalok bizonylatot bocsátanak ki a kereskedők részére a július 17-én bejelentett búzamenyiségről. A külföldre szállítandó búzának a határállomásokon történt megérkezésekor a vámhivatalok a megyei bú-

zaértékesítő hivatal által kibocsátott bizonylatot megsemmisítik és a Banca Nationala exporthivatalához küldik.

Itt írjuk meg, hogy a dunai és tengeri kikötők igazgatóságai értesítette a CFR vezérigazgatóságát, hogy nem áll rendelkezésére több hajó az exportra kerülő gabonaszállítására, a kikötői raktárak pedig megteltek. A vasúti vezérigazgatóság ennek következtében körrendeletet adott ki, amely szerint további intézkedésig nem vesz fel gabonaszállítmányt dunai, vagy tengeri kikötőbe.

Megint folynak be a város bevételei

A mostani költségvetési esztendőnek immár egy harmada letelt és ennek ellenére az elmúlt négy hónapban az előirányzott bevételeknek már egy hatoda folynak be. A városnak április elejétől július végéig körülbelül harmincegyezer forintmillió lelt kellett volna adók és illetékek formájában beszélnie és ennek ellenére alig huszonnégy milliót fizettek be. Disela Pavel pénzügyi tanácsos ezt a körülményt annak tudja be, hogy a város az adókövetéssel csak júliusban készült el és csak nemrég fejezték be a kivetési jegyzőkönyvek kikészítését. Reméli, hogy most, amikor minden érdekelt tudja már, hogy mennyit kell és illetéket kell a város pénztárába befizetni, eleget tesz kötelezettségének és legalább a júliusi első évnegyedre esedékes tartozását befizeti. Annál is inkább mindenki érdeke, mert részben könnyebben tehet eleget fizetési kötelezettségének, mint később egy összegben, amikor már késedelmi kamatot kell fizetnie.

Kedvezményes díjszabást léptetett életbe a posta a sajtótermékek szállítására vonatkozóan

A közlekedésügyi minisztérium kedvezményt léptetett életbe a posta útján történő hírlapok és könyvek szállítási árszabásában. Az országban nyomott sajtótermékek, tudományos és tankönyveket, valamint a külföldön nyomott újságokat és időszaki sajtótermékeket, továbbá az idegenforgalmat propagáló sajtótermékeket a következő díjszabás ellenében szállítja a posta:

Amennyiben az átadás az állomáson történik 1-5 kilogramig terjedő súlyú csomagok után 12 lei, 5-től 10 kilogramig 20 lei. Ha a csomagok kiképzését a posta végzi a fenti összeg 20, illetve 28 leire emelkedik.

Az országban megjelenő hírlapok, folyóiratok mindennemű időszaki sajtótermék szállítása a posta útján, bármilyen távolságra 1-től 5 kilogramig 8 lei, 5-től 10 kilogramig 12 lei.

Megindul a borkivitel Németországba

A március 23-án megkötött román-német gazdasági egyezmény szerint Németország kötelezte magát, hogy 2 ezer vagon bort vesz át. Ennek a mennyiségnek a felezése a közeli napokban kerül kivitelre. Az ezer vagonból a bortermelő szövetségetek ülése 70 százalékot, 10 százalékot a Szövetkezeti Üzleti és 20 százalékot a borszárművelők egyesülete szállít Németországba. A német-lengyel felelősség miatt a szállítmányok Jugoszlávián keresztül jutnak el Németországba. A részletek megbeszélése megtörtént a bortermelő szövetségetek uniója bizottságát küldött Berlinbe.

Árfolyamok

SZOMBAT, AUGUSZTUS 19.

Hivatalos árfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Holland forint 75.35—76.52, belgas 24.01—24.36, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, francia frank 3.78—3.85, svájci frank 31.88—32.36. Ezekben az árakban a harmincegy százalékos felár is bennfoglaltatik.

(=) GABONÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bányási gabonapiacra élénk kereslet mutatkozik búza iránt, míg a többi gabonafajta iránt a kereslet lankadt. A piaci árak a következők: búza 75 kilós 420, tengeri 420, korpa 340, új zab 400, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 420, muharmag 400, tökmag 950, káposzta recca 850, lencse 600—700 lei százkilónként.

Színház

Legendás karrier, legendás házasság

Párisból írják: Hiába... Hozzá kell szólnunk ahhoz, hogy márkás eseményeket, filmre kíváncsi szociológusok, régényes karrieristák csak Amerika tud kitermelni. Hollywood dollárokkal bélelt falain belül, ahol a levegő drágakövekkel van tele — ahogyan a laikusok hiszik. Pedig a siker titka itt is egyszerű: tehetség kell és szerencse. Szépség vagy pénz. Pártfogás vagy erőszakosság. De valami mindig kell, ugyanugy, mint Madridban, Helsinkiben, vagy Athénben. Tehetség vagy szépség, pénz vagy néhány kedves baráti sor nélkül csak ritkán tud a szerencse csodákat produkálni.

Norma Shearer, aki a Hollywoodból Párisba érkezett sztárszámlájának elsőszáma közkedence, szintén ezt vallja:

— Az érvényesüléshez helyzet és szerencse kell. Az én karrierem például a következetlenségem indult el: Statisztátam és megismerkedtem későbbi férjemmel, Irving Thalberggel.

Azok, akik a históriát tudják, sok mindent fűzhetnek hozzá ehhez a lakonikus, de minden lényeges fordulatot magába foglaló vallomáshoz.

Mert Norma Shearer pályája részletesen a következő: Mikor Hollywoodban egy kis statisztizs szerepet kapott, a film rendezője, Irving Thalberg futólámpa észrevette egy folyósón, amint áthaladt a derengő félfomályban. A környezet kiválóan alkalmas volt arra, hogy két szerelemre vágyó szív összedobbanhasson. Normának gyönyörű volt a szeme, Thalberg pedig filmszakmai mindenhatóság volt.

Thalberg nem felelt el a kedves látványt. Egyre több és több kisebb szerepben juttatta szóhoz a fiatal statisztizslányt. Norma Shearer neve a statisztizs között lassankint márkává nemesedett. Ugyhogy Thalberg hamarosan rá merte bízni a „Szabadság lélek” című film főszerepét. A bemutatott előadást az ujdonsült sztár és a főrendező együtt nézték végig: a páholyban, mint mindenki más, ők is elélvénnyedtek. Egyszer csak Thalberg megszólalt:

— Norma, be kell vallanom, hogy nem érdekel, sikeres lesz-e ez a film, vagy nem. Feleségül veszem és csak magáért dolgozom.

A dícsőséges filmszínésznő pályája elindult. Thalberg feleségének tüneményesebbnél tüneményesebb szerepeket osztott ki. Káprázatos estélyi ruhákba öltöztették. A statisztizsból világhírű sztár lett.

Eddig tart a szép szerelem. Mert a legendás házasság után Thalberg hirtelen meghalt. Nemcsak a szerelem, hanem a gyász is legendás lett. A fiatal özvegy visszavonult. Nem törődött Tyrone Power és James Stewart heves udvarlásával. Barátnőjével, Merle Oberonnal, sokat beszélt elhunyt férjéről.

Most is ki akar hozzá menni Londonba s meg akarja látogatni Merle Oberont, akit közben feleségül vett Korda Sándor. Egy kicsit el akar beszélni dicsőséges kezdetéről...

Rádió

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 20.

Bucuresti. 8.30: Hanglemezek, torna. 9.55: Istentisztelet. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió újság. 15.15: Mezőgazdasági hírek. 15.20: A Társadalmi Szolgálat falu-órása. 16.45: Katonai előképzősök órája. 17.45: Indulók. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Műszaki posta. 17.17: Sétatéri hangverseny. 19: Orvosi krónika. 19.15: Táncczene. 19.58: Sporteredmények. 20: A Hét. 20.15: Erdélyi román népdalok. 20.35: Hangverseny. 22: Sporteredmények. 22.15: Románok. 22.35: Táncclemezek. 23: Rádió újság. 23.15: Táncclemezek.

Budapest I. 9: Hírek. 9.30: Szent István napi körmenet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.35: Zenés órszolgálat. 14.25: Cigányzene. 15: Előadás. 14.30: Operaház zenekara. 16: Előadás. 16.45: Kivánságmelekek. 17.30: Előadás. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Hangverseny. 18.30: Előadás. 19: Pásztorjáték, betyárjáték. 20.15: Hírek. 20.25: Szalonzene. 20.40: Ludas Matyi. Zenés vidám játék három felvonásban. 22.40: Hírek. 23: Dohnányi Ernő zongorázik. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 12: Egyházi éne és szentbeszéd. 17.55: Közvetítés. 18.35: Hangfelvétel. 20.45: Sporteredmények. 21: Hírek. 21.20: Hangverseny. 21.55: Szalonzene. 23: Időjárásjelentés. 23.05: Magyar nóták és csárdások.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 21.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Hanglemezek. 13.00: Időjelzés. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Énekari zenedarábok. 20: Előadás. 20.15: Hangverseny. 20.55: Szalonzene. 22: Rádió újság. 22.15: Francia zene. 22.30: Olasz énekesek. 23: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia, német és olasznyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hírek. 14.30: Postászene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltára. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Előadás. 18.40: Cigányzene. 19.25: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Az én rádióműsorom. 21.20: Hangverseny. 21.40: Hangverseny. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.00: Lengyel nóták. 24.25: Hanglemezek.

Budapest II. 19.30: Cigányzene. 20: Előadás. 20.30: Hangverseny. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek.

KEDD, AUGUSZTUS 22.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Hangverseny. 13.00: Időjelzés. 13.30: Spanyol dalok. 14.10: Rádióújság. 15.15: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Hanglemezek. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.30: Szalonzene. 21.50: Rádió újság. 22.05: Táncclemezek. 22.35: Operett áriák. 23: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 14.30: Hírek. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Táncclemezek. 18.40: Előadás. 19.05: Katonazene. 19.45: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Szalonzene. 20.50: Kürti József-emlékest. A bor. Színmű három felvonásban. 22.40: Hírek. 23.00: Táncczene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 18.45: Felolvasás. 19.20: Előadás. 19.50: Katonazene. 20.30: Mezőgazdasági féltára. 21: Hírek. 21.20: Cigányzene. 22.15: Hanglemezek. 22.50: Időjárásjelentés.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

**„Garbónak
mindent megbocsátanak“**

Kétesztendő hollywoodi tartózkodás után néhány nap óta ismét örül a párisi nyárnak Charles Boyer, a világhírű francia színész. Amerikai élményeiről érdekesen és őszintén számol be.

— Nagyon nehéz Hollywoodról újat mondani, — vallotta — miután a riporterek állandóan tudósítják a közönséget a filmfőváros újdonságairól. Nem igaz az, hogy egyik-napról a másikra valaki világhíresség lesz. Azok az új nevek, amelyek mostanában felbukkantak, tulajdonképpen nem ismeretlenek a hollywoodi szak-közönség előtt. Sok apró szerep után „ugrik“ ki valaki. Nem mondom azt, hogy könnyű Hollywoodban karriert csinálni, sok küzdelemmel jár, míg valaki a közönség kedvence lesz. De sokkal nehezebb megtartani a népszerűséget.

Boyer elmesélte, hogy a hollywoodi élet általában tetszik neki, mert a nagy filmtelepen mindenki komolyan veszi a munkáját. Néhány hónapig szokatlan volt a számára a teljes ellenőrzés. Az ottani lapok mindig megírták, hogy hol vacsorázik, kivel vacsorázik, mit vacsorázik és a vállalat sajtófőnöke fantasztikus történeteket talált ki magánéletéről.

— Ezt már megszoktam, — folytatta. — A filmujságírók senkinek sem kegyelmeznek, kivéve Greta Garbót, akinek mindent szabad. A nagy filmszínésznőnek mindent megbocsátanak, még azt is, hogy sohasem ad interjút és hogy nemszereti a fényképezőket és a hírlapírókat. Nagyon jól ismerem ezt a kivételes tehetségű, zseniális színésznőt és mondatom, hogy mindaz a zárkózottság, amely őt jellemzi, nem pózból fakad. Olyan egyszerű a lény, mint amilyenek „játssza“. Élvezet vele dolgozni.

— A leglelkismeretesebb, a legkedvesebb kolleganő. Természetesen vannak neki is rossz napjai és ilyenkor nem tanácsos vele érintkezni. A jóbarátai tudják ezt. Senki sem haragszik meg rá, ha munkája végeztével szó nélkül távozik a műteremből, anélkül, hogy bárkivel is beszélgetne. De az is előfordul, hogy a felvételező látja a rossz kedvét és megkéri, hogy menjen haza, pihenje ki magát. Egyszerű egy kicsit néha szélszélyes, a világ legnépszerűbb színésznője viszont mint ember, mint barát és mint művész, utólráhatatlan.

LEGUJABB SPORT

Az országos uszóbajnokság második napi versenyének eredményei

Bucurestiből jelentik: Az országos uszóbajnokságok második napján is nagy küzdelmet vívtak a versenyzők. Raffael Éva, az ismert aradi uszóbajnoknő, rekordjavítási kísérletet jelentett be és a 100 méteres női gyorsúszás rekordjavítási kísérlete vasárnap lesz. Az úszó- és vízipóló eredmények a következők:

100 m. mellúszás: Bajnok: Békési MSE 1:16.7 mp, országos rekord. 2. Herz, Armin, (Nagyszeben), 1:22.6 mp. 3. Popescu, Viforul Dacia.

100 m. női hátúszás: Bajnok: Barlaky Baba

MSE 1:39.4 mp. országos rekord. 2. Schlo Armin, Nagyszeben, 3. Lidia Stiek LNR.

4x100 m. gyorsúszó staféta: Bajnok: (Hozdovits, Bálint, Dobunaczky, Püllök), P. 6.7. részideje 1:2.6 mp. kitűnő idő. 2. MSE 4.9. mp. 3. Viforul Dacia 4:49.4 mp.

Vízipóló: ILSA—Universitatea 5:2 (2:1) temesvári csapat győzelme biztos és megmelt volt. (Püllök (2), Lusztig (2) és M. illetve Bora és Pedri voltak a góldobók. Viforul Dacia—KAC 6:3 (4:1).

Eldöntetlenül végződött Bucurestiben a Jugoszlávia-Ripensia mérkőzés

Jugoszlávia—Ripensia 3:3 (3:1)

Bucurestiből jelentik: A két csapat Kroner játékezőtő bíráskodása mellett játszott a az őszi szezon első nemzetközi mérkőzését, amely a mutatott játéknak megfelelően, realisan végződött döntetlen eredménnyel. A Ripensia a következő összeállításban állt fel: Pavlovits — Oprean, Molnár — Wetzler III., Kotormányi, Lázár — Beke, Mioc, Ciolac (Zsifkovits), Bajusz (Andreescu), Dobay.

Az első félidőben a Ripensia nehezen talál magára, túl puhán játszik. A 15. percben a Jugoszlávia csapatának támadása során Petrovics megszerzi a vezetést (1:0). A 18. percben Mioc szép átadását Dobay a hálóba továbbítja (1:1). A 23. percben Perlic újból gólt lő (2:1), majd a 33. percben Marianovics beállította a félidő eredményét (3:1). — A második félidő 3. percben Dobay zúgó gólt lő (3:2). A Ripensia kissé visszaesik, a Jugoszlávia kerül fölénybe, de Pavlovics pompásan véd. A Ripensia csapata végül nagy finist vág ki és sikerül az egyenlítés oly-

képpen, hogy Dobay átadását Andreescu kesítette (3:3). A Ripensia csapata természetesen még szezoneleji formában van. Legjobb Pavlovics, Molnár, Wetzler III., Beke és Ba

DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben minden utáregklozokban kapható

Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személy fűrdő s gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levélzés és Házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés fizik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kütil. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Oktatás

Okleveles középiskolai tanár privát-órákat ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 3 hazai nyelvben. III., Bulev. Carol 7. II. em. 9 ajtó. 1185

Alkalmazás

Bejáró a délelőtti órákra kerestetik. Jelentkezni a kiadóban. 1345

Önálló gazdaasszony otthon talál Temesvár mellett földbirtokon, aki a háztartási teendőknél kívül az apró-jószágot elvállalja. Címeiket a kiadóba kérik. 1241

Hölgyek, akik tökéletesen értik a gyapjú-kézmunka kötést (pulover, kötött ruha stb.) jó keresettel állandó foglalkozást kapnak. Írásbeli ajánlatok „Tricotage“ megjelöléssel a lap kiadóhivatalába küldendők. 1247

Lakás

Szép 2 szobás parkettás uccai lakás kiadó. II., Piata Crucii 2. 1246

Bútorozott szoba fűrdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Kétszobás modern lakás, központi fűtéssel, lehetőleg kis balkonnal, vagy terrasszal, sürgősen bérbé keresek. Cím a kiadóban. 1032

Teljesen modern kétszobás villa lakás 1—2 személynek kiadó. III., Bulev. Mihai Viteazul 15. 1242

Négy szobás modern lakás minden melékkelhellyel november 1-re kiadó. I., Str. Gheorghe Lazar 4. Bővebbet a házmesternél. 1230

Modern 3 szobás, terrasos lakás, új házban a II. kerület központjában november 1-re kiadó. II., Str. Titu Maiorescu 22/a. 1239

2 szép uccai szoba, előszoba, fűrdőszoba, teakonyha, előnyös feltételek mellett azonnal kiadó. Alkalmazás iródnak, vagy orvosi rendelőknek. Dr. Csasznek I., Str. Beethoven 3. 1248

Adás-vétel

Fajtszta fiatal angol Setter kutya eladó. III., Str. Ciprian Porumbescu 123 szám. 1238

Bútor teljesen új modern díofa ebéd-lő garantált prima kivitelesen olcsón eladó. II., Str. Dorobantilor 1. 1240

Hordók és kádok elsőrendű minőségben minden nagyságban raktáron. Ászokhordók speciális előállításra. Fagy lalt korzevátorok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár. Timisoara IV., Str. Fröbl 5. Telefon: 43—46. 678

Vászoncipő, atlas, sarokkal és rá mával gyermek 105 lei, női 120, férfi 135, sarok nélküli tornára, gyermek 70 lei, női 90 lei, férfi 100 lei. Főlerakat: Grossmann Sándor r. t. II., Piata Traian. 1249

Bovezetett erdélyi ügynökség (garanciaképes) esakis komoly cégek és vállalatok **képviselőt vállalja.** Erdély 15 vármegyét havonta rendszeresen látogatja. Ajánlatok sürgősen „Szerdán személyesen felkeresem“ jellegre e lap kiadóhivatalában adandók le.

Ház jövedelemmel, családi okok miatt sürgősen eladó. Fratelia 11. ucca 12. szám. Ardelean. 1243

Külföldi

Független úriembert keresek, akire 300 holdas birtokom vezetését biznám, más vállalkozás esetén készpénzvagyonnal társulnék. Felvilágosítást nyújt Bizonny Ferenc információs iroda. Temesvár, IV., Str. Iancu Vaccarescu 11. 1228

Uraim! Nyakkendőiket 20 leiert javítom, tisztítom újjá varázsolom. III., Bulev. Carol 9. Fehérnemi üzlet. 1244

Törött porcellán, elefántcsontot, kerámiát, márványt kifogástalanul restaurálok. Hiányzó részeket pótlók. Fenyves III. Bul. Carol 7. II. em. 1245

Egy-két középiskolai tanuló úri család elvállalt teljes ellátásra, mérsékelt ártért. Cím a kiadóban. 1250

Hirdessen a Déli Hírlap-ban